

NARODNI DNEVNIK

Neodvisen političen list.

Izhaja vsak dan zjutraj, izvemši pondeljke.

Mesečna naročnina:

V Ljubljani in po pošti Din 16, inozemstvo Din 25.

Uredništvo: Wolfova ulica št. 1/I. — Telefon 213.
Upravništvo: Marijin trg 8. — Telefon 44.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisanim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.
Račun pri poštnem ček. uradu št. 13.633.

Eksodus opozicije

Ponos g. Davidovića in ostalih propagatorjev opozicijskega bloka je bil, da so privedli Radičevce v Beograd in s tem zlomili njihovo pasivno taktiko, ki ni nikomur koristila, škodovala pa vsem. Danes, po preteku par dni, pa je ponos g. Davidovića in tovarišev v tem, da se je pod njihovim vodstvom izvršil eksodus celokupne opozicije, da je vsa opozicija prevzela Radičevu pasivno taktiko.

Ali za trajno, ali le za hip, da pod-
rta svoj protest proti sedanji vladi, v tem trenutku še ni mogoče reči odločne besede, ker si ni v tem na jasnem niti opozicijski blok sam.

Eksodus je skrajno sredstvo in zato nevarno sredstvo. V politični zgodovini so končali skoraj vsi eksodusi z neuspehom in to resnico so še pred kratkim razlagali g. Radiču njegovi sedanjim zavezniki z vso vnemo. Zato ni pri-
čakovati, da bi pomenil eksodus celokupne opozicije drugo, ko ostro demonstracijo proti vladi, ki pa je storjena v nepravilni uri.

Po svojem bistvu pomeni vsak eksodus priznanje lastne nemoči. Tisti, ki more dokončati boj v skupščini z legalnimi sredstvi, tisti nima vzroka, da se umakne s pozornice, da zapusti skupščino, ker ima za seboj večino. Gospod Davidović in tovariši na trde, da imajo večino in zato je eksodus dokaz proti njim. Ali se pokaže njihova večina jasno takoj ali pa šele po par dneh, je le stranskega pomena, vsaj je imela samoradikalna vlada manj mand-
atov kakor pa jih šteje današnja Pašić-Pribičevićeva in vendar so se mogli nekateri voditelji sedanjega opozicijskega bloka naravnost angažirati z Markovim protokolom za vzpostavitev »manjšinske« samoradikalne vlade.

Ozirati pa se je treba še na drug moment. Na vsak način je jasno, da si je izbral opozicijski blok nadse neugoden čas za svojo skrajno demonstracijo. Tudi opozicija sama je morala priznati, da je sprejem državnega proračuna državna neodložljiva nužnost, da je za državo in vse njeno gospodarstvo neprimerno važnejše, da imamo proračun, kakor pa da je verificiranih 62 Radičevih mandatov. Vsaj bi vendar vprašanja verificacije nikdar ne bilo, če ga ne bi Radičevci sami povzročili in vsaj bi bili vsi Radičevci že davno polnopravni poslanci, da niso sami sabotirali skupščine. Opozicijski blok zato ni mogel eksodusa zadostno moralno opravičiti in je vsled tega bil prisiljen, da ga slej ali prej prekliče.

Opozicijski blok bi bil k eksodusu upravičen šele tedaj, če bi sedanja skupščinska večina kratkoma anulirala Radičeve mandate, če bi ponovila to, kar je nekoč predlagal sedanji govornik opozicijskega bloka g. Pečić glede komunističnih poslancev. Tedaj pa bi razumela javnost tudi eksodus, ker bi bil odgovor na očitno in neoprostljivo nasilje. Danes javnost ne more videti v tem, da je bila dana prednost proračunu pred verificacijo Radičevih mandatov, nobenega nasilja, temveč tudi v najslabšem slučaju je nužno zlo in nužno posledica napačne taktike opozicijskega bloka, ki bi moral s svojo sedanjo borbo pričeti najkasneje v februarju, ne pa tik pred potekom dvanajstin.

Z eksodusom si zato opozicijski blok ni utrdil svojega stališča, temveč si je samo poslabšal svoj položaj. Pokazal je, da more njegov nastop ustaviti državno kolesje, da more dati državi ex lex stanje.

En uspeh, sicer le bolj negativen, pa je opozicijski blok z eksodusom vendarle dosegel. Pritiral je naš parlamentaren boj do skrajnosti in skoraj dokazal, da so sedanje razmere ne-
vzdržljive in da je iz njih samo en izhod — nove volitve.

Če pa bodo te v korist opozicijskega bloka je drugo vprašanje. Njegov rezek nastop v proračunski debati sigurno ni povečal njegovega kredita in zato postajajo govorice o volilnem mandatu nove vlade vedno konkretnje.

Skupščina odgodena.

Iz sobotne in nedeljske seje skupščine.

Beograd, dne 30. marca (L.) Opozicija je pričela z obstrukcijo, ki jo je vladna večina hotela na vsak način zlomiti. To se ji je tudi posrečilo. Seja skupščine je trajala od sobote do v ponedeljek zjutraj, ko je bil proračun sprejet. Seja skupščine je bila mestoma nad vse burna. Ni dosti manjkalo, pa bi tekla kri. Višek nasprotij pa se je pokazal pri razpravi o ministrstvu za agrarno reformo. Opozicija je prijavila 46 govornikov. Med tem časom je bil na dvoru Ljuba Davidović, ki je po povratku z dvora na splošno presenečenje izjavil v imenu opozicijskega bloka, da nima vlada več večine, da je bila na protizakonit način preprečena verifikacija 41 Radičevih mandatov, da je vlada v ta namen organizirala v verifikacijskem odseku obstrukcijo, vsled česar vsa opozicija zapuša skupščino.

Po eksodusu skupščine

je podal ministrski predsednik Pašić izjavo, (glej 2. stran), na kar je skupščina nadaljevala razpravo o proračunu ministrstva za agrarno reformo. Ob 12.10 so bili sprejeti v podrobnostih državni proračun, rezervni krediti in pa finančni zakon.

Na predlog posl. Džoke Brankovića (rad.) je bil nato ukinjen kuluk in končno je bil sprejet tudi predlog, da se imajo kovati zlati po 20 dinarjev in sicer v vrednosti 1 milijona, kovinasti denar po pol dinarja v vrednosti 50 milijonov, po 1 dinar v znesku 75 milijonov in po 2 dinarja za 90 milijonov.

Državni proračun je bil nato sprejet s 124 : 3 glasovom. Za so glasovali radikalni, samostojni demokrati, 4 člani Džemijeta, proti 3 Nemci.

Današnja seja.

Beograd, 31. marca. (ML) Današnja seja narodne skupščine se je začela ob 5. popoldne. Prisotni so bili le radikalni, dva Nemca in socialist Divac. Po sporočilu, da je predložil poverilnico še radičevski posl. Rude Bačinić, je prešla zbornica na dnevni red in je razpravljala najprej o ratifikaciji konvencije, sklenjene med našo državo in Avstrijo o likvidaciji poslopih bivših avstro-
ogrskih poslaništev v Srbiji in Črni gori. Zunanji minister dr. Ninčić je imel kratak govor, v katerem je obrazložil potrebo ratifikacije te konvencije. Ker se ni nihče prijavil k besedi, je bila konvencija sprejeta v načelu s 125 glasovi; proti je bil oddan le en glas, in sicer nemški. Potem se je glasovalo tudi v podrobnostih in končno definitivno o celem predlogu, ki je bil sprejet s 126 proti enemu glasu.

Na vrsto je prišla ratifikacija konvencije z Bolgarsko o obojestranskem izročanju krivcev in brezplačni pravni in zdravniški pomoči in dveh protokolov, podpisanih v Sofiji dne 20. junija l. l. Zunanji minister dr. Ninčić je kratko utemeljeval potrebo ratifikacije konvencije, da se končno uredi še sporna vprašanja med obema državama in vzpostavi normalni odnosi med našo kraljevino in Bolgarsko. Govornik, ki se je prijavil k besedi, je bil socialist Divac, ki je dejal, da izvira povečanje zločinov v naši državi iz tega, ker se naša vlada ni potrudila, da bi rešila sporna vprašanja s sosednjimi državami in tako omogoča zločinom, da pobegejo k nam. Kritiziral je potem zunanjo politiko vlade in končno izjavil, da bo glasoval proti predlogu. Dr. Ninčić je zavračal trditve, da se nahaja na Bolgarskem okoli 700.000 emigrantov in rekel, da jih je le okrog 300.000. Konvencija je bila potem sprejeta v vseh treh glasovanjih s 124 glasovi.

Pri tretji točki dnevnega reda: trgovinska pogodba z Japonsko, je povzel besedo trgovinski minister dr. Krizman,

Kar pa je še bolj važno, je to, da opozicijski blok kot celota sploh ne more v volitve, kar pa je sedanji vladni koaliciji z lahkoto mogoče. Nasprotno je že danes jasno, da si bodo stranke opozicijskega bloka medsebojno odjedale mandate in da bodo zemljoradniki nastopili v vsakem slučaju samostojno.

ki je rekel, da ima predležča pogodba bolj političen kot gospodarski značaj. Ker se ni nihče prijavil k besedi, je bil predlog sprejet s 122 glasovi. Proti sta glasovala Nemec in socialist Divac.

Zbornica je prešla na razpravo o splošni mednarodni poštni konvenciji. Poštni minister Vukičević je obrazložil pomen in važnost konvencije in dejal, da je v veljavi že od l. 1874. in se je izkazalo, da je dobra. Končno je priporočal, naj se konvencija sprejme. Skupščina je potem sprejela poštno konvencijo s 119 proti enemu glasu.

Ko je bil s tem dnevnim red izčrpan, je izjavil podpredsednik narodne skupščine Dragović, da predlaga, naj se današnja seja zaključi, ker ni na dnevnem redu skupščine nobenega predloga več. Prihodnja seja skupščine naj bi se sklicala, ko pride gradivo od posameznih odborov. Predlog je bil nato sprejet in seja zaključena ob 7.35 zvečer.

SEJA VERIFIKACIJSKEGA ODBORA.

Beograd, 31. marca. (ML) Verifikacijski odbor je imel popoldne kratko sejo, na kateri je nadaljeval debato o overovljenju še 46 radičevskih mandatov. Radikal Vlado Kosić je govoril proti naziranjem radikalnega poslance Nastasa Petrovića, ki pravi, da je treba brezpogojno verificirati Radičeve mandate.

Ker se je med tem začela seja narodne skupščine, je prekinil predsednik Gjuričić sejo odbora in sporočil, da mora po poslovniku zaključiti današnjo sejo, ker se morajo poslanci udeležiti seje skupščine. Prihodnja seja odbora je sklicana za jutri popoldne.

Tako je ostala toli pričakovana današnja seja verifikacijskega odbora brez izida.

AVDIJENCA PAŠIĆA.

Beograd, 31. marca. (ML) Predsednik vlade Pašić je imel dopoldne kratko sejo z ministri, nakar je odšel popoldne na dvor, kjer je poročal kralju o političnem položaju, o uspehu vlade in o sprejetju državnega proračuna, za kar mu je vladar čestital. G. Pašić je dejal kralju, da je s sprejetjem proračuna uvrščen notranji položaj. Potem sta govorila o tem, kaj se ima sedaj storiti. Pašić meni, naj bi se seje parlamenta za nekaj časa odgodile s kraljevim ukazom. Vendar se o tem ni nič definitivnega sklenilo.

Invalidom se zvišajo podpore. — Kovan denar.

Beograd, 31. marca. (ML) Popoldne je odšel predsednik narodne skupščine na dvor h kralju v isti misli kakor g. Pašić in poročal kralju o poslednjih dogodkih v parlamentu. Naglašal je potrebo, da se seje zbornice za nekaj časa odgode, ker so poslanci od naporega razpravljanja precej utrujeni. Skupščina naj bi se odgodila tudi že zaradi tega, ker je dobila vlada s sprejetjem proračuna, oziroma finančnega zakona poblastilo, da lahko na svojo roko poviša podpore invalidom tudi brez invalidskega zakona, ker ima od poviškov državnih dohodkov okoli 100 milijonov dinarjev na razpolago. Kralj Aleksander je bil s tem zadovoljen. Vlada ima tudi velik uspeh s tem, da je ukinila kuluk. Važno je tudi, da dobi država sedaj zlate in srebrne novce, ki bodo v kratkem izgotovljeni in takoj spravljivi v promet. Zlatnikov bo kovanih za en milijon in sicer po 20 dinarjev, srebrnikov pa za 150 milijonov po 2, 1 in pol dinarja. Novci bodo imeli letnico 1924. Za zlatnike se bo porabilo zlato prejšnje kraljevine Srbije in pa ono, ki smo ga dobili iz Avstrije in Madžarske. Uspeh avdijske predsednika Jovanovića pri vladarju je, da bodo seje skupščine za nekaj časa odgodene, toda brez kraljevega ukaza, ker to ni potrebno.

Zmaga je bila za opozicijski blok dosegljiva le, če si z zaupanjem pridobi poslovno vlado in si s svojim delom pribori mandat tudi za volilno vlado. Z eksodusom pa si je opozicijski blok to možnost pokvaril in zato je mogoče, da bo sedanja vlada še preje od opozicijskega bloka zaklicala: v volitve in jih tudi izvedla.

Volitve na obzorju.

Seja vlade.

Beograd, 31. marca. (ML) Popoldne je imela vlada sejo. Ko se je povrnil predsednik skupščine Jovanović z dvora, se je sklenilo, da se seje narodne skupščine za nekaj časa odgode. Zbornica se bo odgodila, češ da parlamentarni odbori še niso pripravili gradiva za razpravo v plenumu. Vse postopanje vlade gre, kakor kažejo vsi znaki, za tem, da se narodna skupščina v kratkem razpusti. Morda je bila današnja seja sploh zadnja meritorna sedanja zbornice. Sodijo, da se bo na prihodnjem sestanku skupščine prečital ukaz o razpustu parlamenta in o razpisu novih volitev. Gotovo je le, da se skupščina ne sestane vsaj en mesec. V tem času bo skušala vlada pridobiti še nekaj demokratov in morda tudi Nem-

cev in džemijetovcev in bo gledala, da potem dobi mandat za volilno vlado. V političnih krogih se zadržuje, da se verifikacijski odbor sploh ne bo več sklicaval in da bo na njegovi jutrišnji seji naznanil predsednik Gjuričić, da so se poslanci razšli in da bo sklical prihodnjo sejo, čim se gospodje zopet zberejo. Jutri dopoldne se vrši važna seja ministrskega sveta, na kateri se določi njegova nadaljnja taktika. Popoldne je sestanek radikalnega poslanskega kluba, na katerem se bo govorilo tudi o nastopanju poslance Nastasa Petrovića, ki se ne drži večine radikalnega kluba in na katerega se zanaša opozicija. Tendence je, da dobi Pašić-Pribičevićeva vlada mandat za nove volitve.

Eksodus — popustitev Radiča.

Beograd, 31. marca. (Z) Po dveh dneh politične napetosti je danes postalo mirno. V parlamentarnih klubih je zbranih največ radičevcev. Skupščinski predsednik Jovanović je bil že ob 7. uri zjutraj v parlamentu. Ker ni predsedoval skupščinski seji, se je u-
tegnil dovolj odpočiti. V merodajnih krogih vladnih strank se položaj presoja mirno. Poslanci vladne večine naglašajo, da se bo vse razvilo točno po določenem načrtu. Posebno Pašićev govor na večerajnji skupščinski seji je položaj razčistil. Podčrtava se njegov sklepni stavek o apelu na narod. V splošnem vlada prepričanje, da bo vlada ostala kos položaju. Eksodus opozicije se smatrajo v vladnih krogih kot umik, ki je bil posledica zadnje avdijske Davidovića pri kralju. V političnih krogih je vzbudilo pozornost, da se je Davidović po avdijski sestali k posvetovanju z dr. Vojom Marinkovićem,

dr. Korošcem, dr. Spahom, Predavcem in Vojom Lazićem. Gospodje so po Davidovićeve referatu sklenili, da bodo najbolje rešili položaj, če se umaknejo, ker je merodajnim činiteljem mnogo na tem, da se sprejme proračun. Sicer bi lahko država prišla v neugoden položaj, kar bi v širši javnosti vzbudilo ne-
voljo. Tudi v tem je iskati razloga, zakaj se je opozicijski blok umaknil. Eksodus ne bo dolgo trajal, ker po besedi Davidovićeve izjave ni bil parlamentarno-državno praven, ampak samo parlamentarno tehnične narave ter naperjen samo proti dejstvu, da 41 radičevskih mandatov ni bilo verificiranih. Davidović je tako ostro nastopil, ker so opozicijski voditelji obetali Radičevi stranki verifikacijo mandatov brez vsega odlašanja in zrušitev vlade. Eksodus naj bi popravil dojem, ki ga je pri radičevcih izzval neverificiranje mandatov. Vlada pa bi, kakor računajo stranke sedanje večine, tudi brez te zapustitve parlamenta spravila proračun pod streho.

Program nove francoske vlade.

Pariz, 31. marca. (Havas) Ministrski predsednik Poincaré je za vlado podal izjavo, v kateri je med drugim rekel, da je bila pri sestavi novega kabineta vodilna zvezda republikanska sloga in narodna edinstvo. Kabinet bo izvedel finančne zakone in bo nadaljeval delo vzpostavitve, reparacij in miru. Glede notranje politike izjavlja vlada, da bo zahtevala sprejetje začasnega reparacijskega proračuna, reformo davka o poslovnem prometu in reformo preskrbninskih zakonov, ne da bi povzročila kake izdatke, ki ne bi bili kriti z dohodki. Nadaljevala se bo politika

vzpostavitve opustošenih krajev. Vladna izjava nato naštevaja posamezne programne točke sedanje vladne politike in poudarja, da Francija ni nikdar imela egoističnih nagnjenj in da ni nikdar gojila imperijalističnih tendenc, ki se ji podtikajo. Francija iskreno želi, da se čimprej pogovori s svojimi zavezniki o vprašanjih, od katerih je odvisna odškodnina in varnost dežele. Francija bo odpoklicala svoje čete iz Poruhaja le v toliko, kolikor bo ustrezalo razmerju plačil. Francija zahteva samo spoštovanje pogodb. Pride naj čimprej do miru, ki ji je bil obljubljen.

OPOZICIJA PRIČAKUJE ODLOČITEV KRONE.

Beograd, 31. marca. (ML) Danes dopoldne so imeli opozicijske stranke konferenco, na katerih je opozicija priznala, da je popustila v svoji akciji proti vladi pri proračunu, da pa nikakor ne misli opustiti svojega načela po parlamentarni abstinenca, dokler se ne verificirajo radičevski mandati v verifikacijskem odboru. Opozicija ugotavlja, da je sedaj rešitev položaja v rokah krone in zato pričakuje vladarjeve odločitve, ker je vsak nadaljnji boj v parlamentu po zadnji seji absolutno nemogoč in ni upanja na tem polju doseči uspehov.

SEJA GLAVNEGA ODBORA DEMOKRATSKE STRANKE — BREZ REZULTATA.

Beograd, 31. marca. (ML) Nocoj je bila važna seja glavnega odbora demokratske stranke, na kateri naj bi se končno sklepalo o stanju stvari glede na ločitve Pribičevića in tovarišev. Glavni odbor pa se danes še ni mogel odločiti tako, kakor se je pričakovalo, t. j., da bi se Pribičević in tovariši izključili iz stranke. To je ostalo za jutri, ker so Pribičević prijatelji v glavnem odboru stranke vodili opozicijo. Vsa stvar pride pred centralni odbor stranke.

Zahtevajte po vseh lokalih „Nar. Dnevnik“!

Borzna poročila.

Beograd, 31. marca. Devize: Dunaj 0.1150—0.1152. Bukarešta 42.50—42.75. Zeneva 1408—1409. London 349.75—350. Milan 353.50—354. New York 81.15—81.25. Pariz 447—448. Praga 244.25—249. Valute: Zaključki: Dolari 80, romunski lei 42.50, francoski franki 445, češkoslovaške krone 242.
Zagreb, 31. marca. Devize: Dunaj 0.11425—0.11625. Budimpešta 0.12—0.15. Bukarešta 0—43.25. Italija izplačilo 350.70—353.70. London izplačilo 348.40—351.40. Ček 347.80—350.50. New York ček 80.50—81.50. Pariz ček 443.50—447.50. Praga 244.25—247.25. Ček 243.35—246.35. Svica 1407.50—1417.50. Ček 1405—1415. Valute: Dolari 79.625—80.625. češkoslovaške krone 0—244, francoski franki 437.50—442.50.
Curih, 31. marca. New York 575.50, London 2473, Pariz 31.55, Milan 25.10, Praga 17.225, Budimpešta 0.008, Bukarešta 3, Beograd 7.10, Sofija 4.15, Dunaj 0.008125.
Berlin, 31. marca. Dunaj 6.08, Milan 18.25, Praga 12.71, Pariz 23.14, London 18.055, New York 4.19, Curih 73.02. Beograd 42.50.
Praga, 31. marca. Dunaj 4.80, Berlin 5.65, Rim 150.25, avstrijske krone 4.81, italijanske lire 151.25, Budimpešta 4.50, Pariz 189.25, London 148.425, New York 34.55, Curih 602, Beograd 42.50.
Dunaj, 31. marca. Devize: Beograd 874—878, Berlin 1540—16, Budimpešta 0.92—1.02, Bukarešta 363—365, London 304.500—305.500, Milan 3066—3086, New York 70.935—71.185, Pariz 3892—3908, Praga 2020—2030, Sofija 510—514, Curih 12.340—12.300. Valute: Dolari 70.710—71.110, bolgarski lei 488—496, nemške marke 15.10—15.70, angleški funti 302.700—304.300, francoski franki 3875—3905, italijanske lire 3080—3100, jugoslovanski dinari 871—877, romunski lei 358—372, švicarski franki 12.225—12.05, češkoslovaške krone 2092—2108, madžarske krone 0.85—0.93.

Dr. Vladimir Ravnikar:

Namen posvečuje sredstva ... ?!

Izstop in osamosvojitve enega dela poslancev demokratske stranke — danes se ni moglo reči, je li bo ta korak odobrilo tudi volilstvo teh poslancev — je senzacionalno vplivalo na javnost. Zmerja jih gospoda od Jugosl. kluba in »Slovenec« nuna dovolj krepkih besedi, da bi po zaslugi ožigosali početje dosedanjih svojih zaveznikov. V najzanimivejšem tonu pišejo o njih glasila oficijelne demokratske stranke. Niti jih ne proslavljajo radikali, ki so pač potrebovali njih zavezništvo za vsako ceno. Četudi ni spoštovanja, pa tudi ni sentimentalnosti. Suhoparna politično-taktična matematika.

Nas korak Svetozarja Pribečevića ni presenetil. Bil je že dolgo časa pripravljen, če pred meseci smo napisali, da je le vprašanje časa, kdaj pokaže latentni razdor v demokratskem klubu svojo očitno razpoko. Dvojbo Davidovič-Pribečević, dvojbo dveh sličnosti, dvojbo dveh nazorov. Simpatična osebnost Ljube Davidoviča je njemu dala več pripadnikov, kakor Pribečević. Tega Svetozar na dolgo ni mogel prenašati, ki je vreden biti prvi, voditi, gospodariti.

O osebnosti, poštenosti teh dveh mož, ki je vsak za se pozvan za pol voditelja, ni dvoma. Velika pa je razlika v njihovem taktičnem postopanju. Oba imata isti politični cilj, pred seboj: edinstvo naroda, edinstvo države. Pribečević ga hoče doseči revolucionarnim potom, preko noči, če treba nasilno, brez izbire v sredstvih. Na njegov rovar se oni pripravi centralizem, ki je, brez dejanske podlage ob začetku naše državnosti, pravzaprav oče današnjemu nesrečnemu položaju.

Davidovič, ustaljen in umirjen, je za evolucionarno taktiko, za kompromise in če treba tudi za oportunitizem. Sam pošten, verjame v poštenost drugih. To misljenje ga vede, tujtina predaleč, da dela napake taktične narave. Med njimi je šteti brez dvoma ono ob ustvarjanju opozicijskega bloka. Ne malo vlogo je pri tem igral osebni moment, ono veliko do mržnje, segajoče nasprotstvo med njim in Pašičem, ki je potemnelo pogled sicer bistričnega politika.

Rušiti Pašičevo vladu, je postalo geslo. Za ta namen ni bilo baš težko najti zaveznikov in najsi bodo še tako heterogene narave, kakor jih je ravno zbral opozicijski blok. Vse, kar se ni solnilo v vladni misli, vse, kar je hotelo imeti svoje mesto pri oblasti, vse je drlo za tem gestom. Vse, demokrate — Pribečević in Davidovič in nista dejala razlike — klerikalce, Turke, zemljoradnike in naposled še Nemce je družila bratska želja, izmenjati Pašičev režim za svoj režim. In ker je bilo vse te opozicije prepalo, da bi vrgli starega mojstra, so poklicali na pomoč — Radiča.

Tu pa pričena tragična krivda. Zlasti demokratov, zopet vključivi Davidoviča in Pribečevića.

Rušiti vladu, a kaj potem? Nihče si ni dal resnega odgovora na to resno vprašanje. To se pravi Radič je imel čisto jasen odgovor. Njemu rušiti vladu pomenja: rušiti državnost, zrahljati temeljne misli Vidovdanske ustave. Njemu je ves opozicijski blok le dobro došel pomagalec na potu do njegovega cilja.

Izjave njegovih odposlancev, da smatrajo prisego kralju in ustavi za golo formalnost, ključ prileganosti poslancev: živel republika — ne puščajo o Radičevi nameri nobenega dvoma. Ustvaritev opozicijskega bloka pod egido Radičeve je velik njegov političen vseh na znotraj in še bolj na ven. Blok je dal njegovi zločinški inozemski propagandi moralno podlago, jo je naravnost sankcioniral. Skoro bi izgledalo, kakor da ima on v rokah ključ do eksistence naše države.

Da Radičev zavezništvo naših klerikalcev ni žerjav, je umevno. Klerikalizem se nikdar ne sprijazni s to državo, v kateri se tudi nikdar ne bo počutil domačega. Če bi bil odkritosrčen, bi to jasno povedal. Tu nima pričakovati dobička. Zato mu je ljubši — kaos. V njem more le profitirati. Njegova »zakonodajna avtonomija« mu je trenutno geslo, mu je le etapa do cilja, ki se ne loči preveč od cilja Radičevega.

Toda čuditi se je demokratski stranki, stranki, ki jo programatično od radikalne stranke ločijo le osebnosti, da je dala pripravo Radiču. Vsač trepotek, ko je premišljala, da li naj sprejme zavezništvo Radičeve, je bil zločin. Nedostajanje pozitivnega programa opozicijskega bloka je istemu odvzel vsako raison d'être. Združil se je na negativnem programu: rušiti vladu, naprès nous le deluge, potem pa prepustiti državo gotemu naključju. Tu di zaželeno nove volitve so v Radičevem računu. Pojaučan z 10 do 15 mandati bi šele prav stopil v novo zbornico z vzklikom: živel republika!

In tem namenom se je stavila v družbo — demokratska stranka — svoji celoti. O tem nam pričajo njihova glasila z desne in leve. Tu Pribečević ni zagrešil nič manjši greh, nego Davidovič. Tega greha ga ne opere tudi sedanj njegov korak, ki ga je načeloma gotovo odobravati. Program njegove stranke mu je velal imperativno, da odklanja vsako zvezo z elementi, ki kratkoma zanjkujejo naše državno edinstvo, ujedinjenje naroda in lasti not least dinastije. Odklanjati bi bila njegova dolžnost vse dolge, dokler se ti elementi ne izrečejo za obstoj države, njegovega načina na svet, na način ne posvečajo. Vezati se z njimi brez tega jamstva je neoprostljivo, obsodbe vredno tembolji, ker je alijansa pomenjala naravnost skok v temo.

Tak skok pa je bil ob današnjih prikladih tem mánje na mestu, ker je prizadel obšutno škodo našemu notranje — kakor našemu zunanje političnemu položaju. Naj — reče o radikalni vladi, kar se hoče, priznati se mora njemu doledni, zlasti gospodarski politiki; da nas je polagoma sicer, a sigurno vodila do konsolidacije. Odklanjati to vladu bi bilo opravičljivo le tedaj, ako bi bila dana gotovost, da moremo namisto nje postaviti kaj boljšega. Te gotovosti nam opozicijski blok ne samo da ne nudi, ampak že danes lahko rečemo, da postanejo vse dosedanje pridobitve konsolidacije, ne naposled one na gospodarskem polju, vprašljive. Zategadelj je bilo rušenje sedanje vlade brez vsakršnih pozitivnih ciljev v korist naši državnosti: frivoznost.

Tega očitka ne moremo prihraniti niti sedanjemu ministru prosvete in njegovim ožjim somišljenikom, naj so že imeli tudi samo namen, da se, izrabljajoč ves položaj in svoje zaveznike v opozicijskem bloku, dokopljajo do vlade. Zakaj oni so bili, ki so pomagali ustvariti današnji prekmari položaj — ne samo vlado, ampak države same — kajti, če bi bili oni z odločnostjo, s katero se sedaj razbili enotnost opozicijskega bloka, zavrnili ustvaritev tega bloka, pa bi bloka ne bilo.

Ampak seveda, potem bi tudi njih ne bilo na vladi. In to je, kar nam vzbuja resne pomisleke proti etični vrednosti take politike. Njena brutalnost pade tem bolj v oči, čim bolj daje spoznati, da so se stajali v nevarnosti državni interesi, za to da so se mogle doseči osebne pridobitve. Nazorno nam vsiljuje to spoznanje sio-

Izjava ministrskega predsednika Pašiča.

»Gospoda! Vi ste bili vsi priča vsem onim zaprekam, ki so bile storjene parodni, skupščini v nje stremljenju, da se pravočasno votira proračun, ki je več kot dva meseca na dnevnem redu. V vsaki državi je pravočasno sprejet proračun. Mnogo preje bi bil lahko sprejet. Nekateri žalobno so hoteli, da ovirajo delo narodne skupščine, uporabljajo obstrukcijo. To je ovirati so hoteli narodno skupščino, da bi pravočasno sprejela proračun, da pravočasno izvrši delo, na katero čaka vsa država. (Viharno odobravaje.) Ključ: »Tako je!« Mi smo obžalujemo ta pojav, kateri nam, kakor tudi vsemu svetu dokazuje, da ne izraža želje večine naroda in da se ima državni proračun pravočasno rešiti. V vseh parlamentih je prva stvar proračun in da se delo redno izvrši.

Gospoda! se želela verifikacija Radičevih mandatov. Mi pa smo zaikavali prvo proračun, katerega se ne more enostavno odlagati. Mi smo hoteli to delo najprej izvršiti in končati in potem šele pride drugo na vrsto. Gospoda so videla, da se mi ne damo v tem poslu ovirati. Opozicija je, zahtevala nasprotje. Zahtevala je verifikacijo mandatov onih narodnih poslancev, ki so na to čakali eno leto in niso hoteli priti v narodno skupščino. Oni poslanci, ki so čakali in niso bili v skupščini, zahtevajo sedaj stvari, ki niso nujnejše kakor državni proračun. Zahtevalo izvršitev posla, ki ni nujen

vepska, pravilneje ljubljanska frakcija demokratske stranke, ki je z zares otročjo naivnostjo mešala karte. Njeni glasili »Jutro« in »Slovenski Narod« sta klasični primer goli partizanske politike. Dvoje železi v ognju. Kakor bi pač padla kocka. Na pomoč jim je nekoliko prišlo zrelo javno mnenje (na ustvaritvi tega mnenja nima malo zaslug »Narodni Dnevnik«, dosledno zagovarjajoč gori označene smernice), ki je ostro obsodilo frivolo blokaško politiko in pod čigar vtisom je dozorel povod za uskoštvo. Dejstvo, da so se stajali na službo — državotvorni politiki radikalne vlade v opasnem trenutku, jedva zadostuje za figovo pero, s katerim krijejo svojo goloto, svoje nepravilno postopanje, ki je pomagalo ustvariti oni opasni trenutek. In to je, kar smo hoteli povedati.

In tedaj niti nimajo pravice to zahtevati v momentu, ko so drugi posli nujnejši. Nimajo pravice zahtevati od narodne skupščine, da to delo odstavi z dnevnega reda in da seže po verifikaciji mandatov. (Zivahni ključ: »Tako je!«)

Mi moramo to delo dokončati. V nobeni državi tudi v naši ne, se še ni dogodilo, da bi se oviralo delo, ki se ima izvršiti v interesu države.

Gospoda! Oni medsejo na nas vso odgovornost. Mi to odgovornost sprejemamo. (Viharno odobravaje.) Mi smo ponudili dokaz, da poštujemo narodni blagor, pred vsemi drugimi posli in deli. Ob tej priliki moram tudi svečano ugotoviti, da bo nam dal narod odobrenje za naše delo in bo nam mogel priznati, da smo mi na pravem potu v obrambi državnih in narodnih interesov.

Ponovno izjavljam, da obžalujem ta dogodek in ne odobravam stremljenja raznih ljudi, ki dajejo prednost strankarskim interesom pred državnimi. Uverjen sem, da bo naš narod naše delo odobril, ker vršimo delo za zblizanje, mir in pravilni razvoj naše domovine. (Ključ: »Živel živel Pašič!«)

Prosim skupščino, da nadaljuje svoje delo, ker je jutri zadnji dan za sprejem državnega proračuna. Dana nam bo prilika, da apeliramo na narod in od njega zahtevamo sodbo, kdo je pravilno branil državne interese. (Viharno odobravaje.)

Nemška krivda na svetovni vojni.

Nemci venomer zanikajo vsako krivdo Nemčije na svetovni vojni. Še nedavno je cel predsednik bavarske vlade očital najjavnemu shodu državni vladi, da se premalo trudili, da bi razbistili to legendo. Polagoma pa se vendar utihtopila zavest, da so očitki ni upravičeni. To priznanje zveni tudi iz glanka, ki ga je napisal v berlinski »Weltbühne« Meridionalis kot spremnico k monakovskemu veleizdajniškemu procesu. V tem članku se piše peča z Ludendorffom in pravi med drugim sledeče:

Danes, danes šele po zadnjem razkritju Erika Ludendorffa je Nemčija res izgubila svetovno vojno. Danes je sledil dokazano, da je ni mogla dobiti, da Nemčija — če mora ostati pravica pravice, vrednota vrednota, duh duh, da ne pride svet iz tira — ni smela vojno dobiti. Premot tam, izstradanje tu: samo duševna manjverza nemških voditeljev je dovedla njegove vojske k sebi — ker je bila sama preveč strahopetna, da bi potrebla skuhanu juho — v gozd Compiègne in za veržajarske mreže. To mora biti danes za vsakogar, ki zna čitati, jasno, kakor solnce.

Po mnenju Ludendorffa so povzročili nemški poraz predvsem židje — sicer pa sta zanj židovstvo in marksizem »istovetna pojma, drugič zopet Vatikan in ultramontanizem, kar je zanj zopet istovetno, in tretjič židje združeni s katoličani. Židje so spravili Nemčijo na vojno kolo in nato posli čisto s steklenimi čepinami in povzročili, da je prišel tekmeec Ludendorff zadnji do cilja. V Vatikanu pa so ošpili sulico, ki sta jo Haggen-Erzberger in kapitalizem zasadija v telo nemškega ljudstva.

Obstoja kaj bolj bedastega, bolj nespa-

metnega? Ludendorff je v svojem zagovoru sam trdil, da je bil po marnski bitki trdno uverjen, da je vojna za Nemčijo izgubljena: vendar pa si ni drznil pripisati krivde katoličanom in židom. Toda tudi za Ludendorffa velja opravičilo, da ni človeška nray tako premetena knjiga, kakor naknadna opravičila poraženih strategov.

Nadalje se piše: peča z vprašanjem, kdo so pravzaprav bili nemški sovražniki? Bil so: protestantske anglo-savske sile; cerkvi sovražna Francija; signatarka Rusija, za katero je papež nekaj vragov zastopnik na zemlji. Sicer pa ne smemo od nemškega generala pričakovati, da bi čital znamenita politična dela največjega pesnika največjega naroda, profi, kateremu se je boril. On ne ve, da je italijanski vladar odzvel sveti Stolfi posvetne insignije. Zakaj bi se torej Vatikan ogreval za zmago teh nemških sovražnikov? Za zmago, ki je spravila ob prestol strogo katoliško vladarsko rednino? Da bi se papež ogreval za poraz države, kjer ima katoliška stranka tako veliko vlogo? Ludendorffu tudi niso znani načrti Erzbergerja, ki ga je umoril njegov srčni prijatelj Erhardt ali vsaj njegovi somišljeniki, ki je šel na vzpostavitev cerkvene države: Vatikan, ki se končno zavzema za nemško bedo, naj bi se ogreval za nemški poraz!

To so torej po pisčevem mnenju dejstva, ki jasno dokazujejo plitvost Ludendorffovega znanja, ki je moralo Nemčijo zaplesti v boj s polovico sveta, v boj, ki je moral končati za Nemčijo neugodno. Toda Ludendorff je danes doigral vlogo moža ob Destiny in bo moral po razsodbi zapustiti Bavarsko, čeravno ga bodo nemškonočijo-

nalci morda predlagali za državkega predsednika. Tudi to domnevanje priča o bolehanju nemškega javnega življenja, ki ga ne bo mogoče še tako kmalu ozdraviti.

Antimilitarizem angleške vlade.

Ko se je prošle dni razpravljalo v angleški poslanski zbornici proračun za mornarico, je bila njegova vsota zmanjšana na 56 milijonov funtov, to je za 2,2 milijona. V splošnem nadaljuje sedanja delavska vlada z mornarsko politiko prejšnjih vlad. Samo eno važno točko je opustila: zgradbo velike vojne luke v Singapuru, na skrajnem jugu Azije, v sredi med Indijo in Avstralijo.

Stvar sama na sebi ne bi bila toliko zanimiva, če se ob tej priliki ne bi bili držali govori, ki so vsebovali jasne smernice splošne angleške politike. Sklep vlade, da se ta vojna luka ne zgradi, ne temelji na varčnosti (stati bi le 150.000 funtov), temveč na manifestaciji čisto posebne vrste. G. Macdonald, ministrski predsednik, je tu imel govor, ki je »takorekoč« njegova veroizjave. Definiral je vso politiko, obrambe dežele na sledeči način: skriti vojaško organizacijo na jedro, »an absolute nucleus, and nothing more than a nucleus«, in v tem času kazati isto energijo in isto odločnost v iskanju varnosti potom drugih metod, potom sporazumov, dobre volje, ureditev, razoroženja in stremjenja po razoroženju.

Priznati moramo, da so to lepe besede. Če Angleži zmanjšajo svojo evropsko armado tako zelo, da ni več v stanju nastopiti na celini, se jim vkljub temu ničesar ni bati: kajti Francija in Belgija bi itak zadržale nov nemški napad. Nemška vojnega brodogradnja pa ni več, torej se angleška mornarica v severnem evropskem vodovju lahko zmanjša na minimum.

Sedaj pa, ko gre za to, da se ne zgradi singapurska vojna luka, sta pa dominacija, ki se jih stvar neposredno tiče, namreč Avstralija in Nova Zelandija, protestirala. G. Macdonald je čital med poslanjem opozicije pismo avstralske vlade. Ta vlada izraža svoje najskrajnejše simpatije k politiki mednarodne sprave, želi si boljši sporazum med narodi in zmanjšanje oboroževanja v vseh slučajih, kjer je to mogoče. Kdo ne bi mislil tako? Opuštili misel na, zidanje pomorske baze v Singapuru pa ne služi politiki miru, temveč nasprotno, ji škodi, čes da vsako zmanjšanje možnosti gibanja naše vojne mornarice zmanjšuje naš vpliv v svetu narodov.

G. Macdonald je bil pripravljen prečitati pismo avstralske vlade v parlamentu, ker mu je avstralski ministrski predsednik G. Bruce, brzojavil, da ga prosil, naj preda javnosti njegovo poročilo o zgradbi singapurske vojne luke, da bo tako ves svet zvedel za avstralsko stališče. G. Bruce sam je svoje poročilo objavil v Avstraliji in v njen pravi, da bi bil britanski imperij brez te vojne luke v nevarnosti, kar bi bil težak udarec za Društvo narodov.

Avstralska vlada gre čelo tako daleč, da smatra zgradbo te luke za korak naprej k razoroženju. Tudi vlada Nove Zelandije se je obrnila v London, v iskanju smisla in pomena 100.000 funtov za delo.

Nasprotnega mnenja so pa bili oddaljeni dominijoni, kot n. pr. Južna Afrika, ki odobrava korak G. Macdonalda. In v tem tili ravno vsa skrivnost razoroževanja. Narod, ki niso ogroženi, pridajo o, medsebojnem sporazumu, oni pa, ki čutijo nevarnost pred vrati, pa so manj zaupni.

Društvo za zabavljanje

Takole pred dobrim letom, morda tudi malo prej, saj to ni ravno, da bi moral človek povedati dan in noč, sem se navelič svoje stare gostinje »Pri telečjem stegnu«, kjer sem bil celih pet let vsak večer reden gost, do niso slučajno kaj nenadna opozicija zločina in ledvice povzročila krizo mojega kabineta. Skratka, sklenil sem, da se preselim drugam. Pravzaprav, če hočem biti v okoliščini, moram priznati, da so me do tega sklepa prisilile še druge okoliščine. Moja žena, ki je mimogrede povedala, predsednica človekoljubnega »Društva za zaščito služkinj in natakari« — tudi taka društva eksistira, bogu bodi hvala, v naši četrtini doželi — si je namreč vtopla v glavo, da me hoče natakarka Ančka. Pri telečjem stegnu na vsak način zapeljati, čeprav sem ji neopredano zatrljeval skesano, da stvar ni ravno taka, ampak popolnoma nasprotno. Ampak moji ženi to ni hotelo v glavo in dosega je pri svojem društvu sklep, da se moram izseliti iz »Telečjega stegna«, da se tako odvrne skušnjava od njoze Ančke in se nadalje ohrani njena čistost v statusu quo ante bellum.

Sklep, mi je bil dostavljen pismenim potom, priložen pa je bil tudi povratni listič, na katerem naj sporočim »v izogib nadaljnjemu postopanju« — tako je bilo zapisano v prijimi — če razsodbo sprejemam ali ne. Vzel sem v roko pero, pa nisem napisal ne ne in ne da: v tako važni stvari se človek ne more odločiti kar tako, zato sem zaprosil za tri dni odloga, da stvar dobora premislim. Dobesdal sem odgovor in potem premišljeval, če ne bi kazalo s te reči napraviti principijelnega vprašanja mojega sodelovanja v družinski vladi. Računal sem takole: če sklep ne sprejemam in podam ostavko na, predsedstvo družine, nastane kriza, kriza pa bi se dala v ugodnem slučaju rešiti tako, da prevzame v novi vladi gospodinski portfelj natakarka Ančka, moja žena pa ostane izven kombinacije: torej v opoziciji. Mogoče bi se stvar zasukala tudi še drugače, da bi se namreč odločila za absolutno politiko in sploh zapustila parlamentarna tla. Odsel sem torej k Ančki in jo vprašal, če bi bila proti gotovim konvencijam pripravljena prevzeti omenjeni vort-

feli in po daljši debati se je dosegel obojestransko dosegljiv sporazum. V toliko je bila stvar rešena: treba pa je bilo govoriti se z ostalimi strankami, namreč z mojimi tremi otroci, katere mi je bog poslal v tolažbo na stara leta. Poklical sem torej vsakega posebej v svoj kabinet in jim razložil tako in tako je situacija in če ne bi bilo za nov koalicijski režim. Naletel sem slabo in z demisijski ni bilo nič. Poslal sem čez tri dni »Društvo za zaščito čistosti služkinj in natakari« sporočilo, da se vključam.

Svojim prijateljem od »Telečjega stegna« sem povedal, da sem se navelič tam kajskih zakajenih luknji — resnice im seveda nisem mogel povedati — in da se preselim v drugo gostino. Nekaterim — to so bili v prvi vrsti tisti, ki so spili večših ključev na moj račun — je bilo ob sreci žal, da odhajam in so rekli, da se tudi oni v kratkem preselijo za mano, drugi so pa moj korak odobravali — to so bili moji tekmeči pri Ančki — češ, se lastne žene se človek naveliča, pa bi se ne naveličal gostinje — in so ostali. Tako sem bil na cesti, brez gostinje. Ugibal sem, kam bi sedaj, naposled pa sem se demisil, da mi je prijatelj Kozloglav že večkrat hvalil svojo gostino, to je tisto v Giganski ulici, ki se ji pravi »Pri rdečem krokodilu«. Naposil sem se torej v Gigansko ulico in polsk »Rdečega krokodila«. Sedel sem pohlevno v kot, kakor se spodobi novemu gostu in narocni četrtini. Společka sem bil edini gost, pozneje pa je prišel še prijatelj Kozloglav s tremi tovariši. Pogledal me je in ko me je spoznal, se je najprej razveselil, potem pa zavzel svečano uradno pozo ter mi naznanil, da sem sedel k napadni mizi, kajti ta da je rezervirana za »Društvo za zabavljanje«, ki ima tu vsak večer redne sestanke. Povedal mi je še, da je on predsednik tega društva, ki je v ostalem so mlado, staro konaj nekaj dni, se pa zelo lepo razvija in utede v kratkem igrati še veliko vlogo v naši notranji politiki.

Opravičil sem se, da mi vse to ni bilo znano in da nisem vedel, da je stvar taka in tako in da je ta miza rezervirana in se hotel preseliti k drugi mizi, pa se je prijatelj Kozloglav premislil in me vprašal, če ne bi tudi jaz pristopil k njihovemu društvu. Če ni hujskega in če ima društvo res bodotočnost, zakaj ne bi pristopil, sem si mislil, mogoče bi se dalo tako priti še do ministr-

skega fotelja ali vsa do poslanskega sedeža. Moja žena je že večkrat rekla, da bi se lahko malo pobrigal za taka mesta, kadar so razpisana, kajti, tako je zatrljeval, imam vse potrebne lastnosti za voditelja mllega in drugega našega naroda.

»Dobro« — sem rekel prijatelju Kozloglavu — pristopam k temu vašemu društvu, saj končno je vseeno, ali sem član tridesetih ali enajstdesetih društev, za narod se je treba žrtvovati, ampak rad bi poprej še vedel, kakšen namen ima društvo, kakšen je njegov program, kakšna so pravila in tako naprej.

»Zastran tega se nikar ne vznemirjaj — je odvrnil svečano prijatelj Kozloglav — kolikor je poznaj, se naš program popolnoma krije s tvojim političnim prepričanjem, kajti naše društvo je politično. Ti si proti sedanjemu koruptnemu režimu; to je dovolj.

»Tisto pa tisto — sem rekel — proti režimu sem in če je društvo tudi proti, potem me kar vpiši.

In me je vpisal in predstavil ostalim članom, ki so se med tem zbrali polnočevno in jih je bilo vseh skupaj pet, z menoj in Kozloglavom torej sedem. Ta številka mi sicer ni ugajala, ker pravijo da je židovska, toda potolažil sem se, da ho kmalu narastati, če ima društvo res bodotočnost in če bo igralo še tako veliko vlogo. Nato je prišel oficijelni del. »Predsednik Kozloglav je razglasil, da je ustanek otvorjen; pozdravil navzoče, se zahvalil za polnočevilen obisk in potem po lepem pozdravnem nagovoru na moje malenkost, ki je izzvenel v apel, da bi se danes vladal pristopnikom, namreč Stefan starega Jeruzalema, podal besedo referentu dr. Goflaču. Zastran nemajhnega pristopništva me je bilo zaskrbelo, ker sem takoj zasutil, da se bo morala tudi članarina vplačevati v Jeruzalemski valuti, ampak besede referentova mi mi segle tako v srce, da sem kmalu pozabil na neprijetne misli.

Dr. Goflač je bil govornik par excellencije in njegovo zabavljanje čez koruptni režim je bilo tako dovršeno, da bi se moja žena morala skriti pred njim, kadar vzame mene na piko. Ubogi režim, kadar bo naše društvo zmagalo, sem si mislil. Ne bi hotel biti v takih homogenih ministrov. Preveč bi bilo, naštevati mi vse lepe misli in krepke izraze gospoda dr. Goflača, za primer pa naj

mi bo dovoljena, da jih omenim par izbranih. Sedanj režim — je govoril doktor — je režim lompov, tatov, sleparjev, golofov, cigarov, propale, pijavke, ki sesajo drugemu našem troimennemu narodu kri iz živega telesa. Sedanj ministri so nagnusa golazen, katere se mora osmit na sto kilometrov vsak pošten Jugoslovjan. Med nami in njimi ni kompromisa in ga nikdar ne bo. Borili se bomo tako dolgo, da bodo iztrebljeni vsi do zadnjega. Skupščino in ministrstva bomo razkuzili z najhujšimi desinfekcijskimi sredstvi, predno se bomo naselili in prevzeli vladu v svoje čiste roke, itd. »Po Goflačevem govoru, ki kateremu smo mi iskreno častili in burno ploskali, je predsednik Kozloglav razglasil prostavo zabavljanje. Zasedli smo takrat vsi unisono in to, kar krepko, da je gostilničar »Rdečega Krokodila« pobegnil, natakarka pa je dobila ščipanje po trebuhu in zbadanje v križu.

S tega prvega sestanka »Društva za zabavljanje« sem se vrnil domov — bilo je že precej preko policijske ure — tako bojevit razpoložen, da sem se na voglu naše ulice zaletel v svo silo v kandelaber in med izrazi »prokleti koruptni ministri« — »doli ciganski režim« itd., prišel z vso silo udrihati s palico po plinovi laterni, kar je imelo seveda za posledico konflikt s policijo: ki je bila mnenja, da ona laterna ni v zvezi z režimom. Odsel sem bil reden obiskovalec naših domoljubnih sestankov, ki so se razvijali v vedno večje ogorčenje. Enkrat, bilo je o priliki neklih novih dogodkov v skupščini, smo se pri izvrševanju društvenega programa tako razburili, da sem moral k zdravniku zastran nerednega funkcioniranja srca in mi je ta svetoval, da se moram, če hočem še kaj časa uživati sladkosti tega sveta, nujno politično preorientirati ter vstopiti v vladno stranko. Predpisal mi je tudi dijeta, katere naj bi se držal pri preorientaciji, da bi se ta ne izvršila prehitro, kar bi, kakor je zatrljeval, tudi ne bilo v korist mojemu zdravju. Povedal sem o stvari tudi ženi, ki je bila mnenja, da preorientacija tudi iz drugih ožirov ne bi bila napočna in bi tako tudi bil morda prej sprejet za ministra, kadar bi postalo kako tako mesto prazno in bi se razpisalo, vendar pa je rekla, da se mora še poprejš posvetovati z odborom »Društva za zaščito čistosti služkinj in natakari«.

Politika je neprerazumljiva umetnost in tako se je zgodilo, da sem se preorientiral

ne da bi se preorientiral, kajti v politiki je tudi to mogoče, kakor v modernem pesništvu. In to se je zgodilo celo tako, da mi ni bilo treba izstopiti iz dosedanje stranke in ne iz »Društva za zabavljanje«, kajti tudi ono se je preorientiralo ne da bi se preorientiralo. Nekega večera, prišel sem k »Rdečemu krokodilu« s trdnimi sklepom, da podam ostavko na člansko, sem že pri vstopu opazil, da je situacija spremenjena. V kotu nad mizo sem poleg slike voditelja našega krila naše stranke opazil na veliko presenečenje tudi sliko človeka s častiljivo, svojo brado in spoznal v njej na prvi pogled portret — bog ga živi! — predsednika vlade. Obe sliki sta bili okrašeni z narodno trobojnico in spodaj je stal napis: »Živel koalicija!« Spustil sem se, odkril in obstal. Kozloglav mi je močje namignil naj prispe-dem. Položil sem gršne kosti svojega »stega« rojstva na stol in se ozrl v dr. Goflača, ki je vstal in spregovoril:

»Prijatelj! Prišel je svečan trenutek, ko se je združilo goštenje s postojenim, da premaga koruptne želje tistih, ki bi radi porušili kurz naše državne politike, ki je vsa leta doslej imela pred očmi samo blagor domovine in mllega našega edinstvenega naroda. Naj živi nova koalicija čistih s čistimi! Naj živi naš modri premier! Naj živi naš prosvetni minister! —

»Naj živi!« — smo zaklicali vsi in nato je vstal prijatelj Kozloglav in s solzami radosti v očeh začel:

»Bratje! Nad eno leto je naše društvo goreče in pozitivno vršilo svoje težko nalogo za blagor domovine. Danes je naše delo kronano z uspehom. Zmagali smo. Kaj naj storimo sedaj? Ali naj se razidemo? Jaz mislim, da bi razpusta ne mogli prebiti, preveč smo se navadili drug na drugega. Ker pa doseganje programa ne moremo več vršiti, predlagam, da sestavimo novega in da spremenimo naše društvo v »Društvo za pospeševanje narodnega nardbenja«. Ali ste za to?

»Smo!« — se je oglasilo šest ginitelj glasov in predlog je bil enoglasno sprejet. Sedaj bostavljano nov program in tudi delovni načrt bo kmalu pod stroho. O njegovih sestavi in veljiki ključ, ki smo si jih postavili, hom pa poročal prihodnje; omeniti moram le še to, da se je moje zdravje le dal prav lepo popravilo.

Politične vesti.

= Dvoboj Pašić-Korošec. Novosadski »Deutsches Volksblatt« piše, da je boj vlade z opozicijo v bistvu dvoboj med Pašićem in Korošcem. Čeprav se smatra Radić kot vodja najmočnejše opozicijske skupine in Ljuba Davidović kot vodja opozicijskega bloka in zasnovane bodoče koalicijske vlade, je dr. Korošec vendar le sedaj pravi vojskovodja v nasprotju taboru. Znak velike spretnosti je, da je Pašić podal kralju ostavko, dokler se mu ni zdelo, da je prišel čas, ko more vreti masko z obraza. Pod čisto radikalno vlado je igral z veliko spretnostjo dvojno vlogo. Bil je v opoziciji ter je imel tajne prijateljske zveze z radikalno stranko. Ako bi pogajanja z blokom ne dosegla nobenega rezultata, bi g. Korošec našel gotovo tudi pot do g. Pašića. Dr. Korošec uspeh je, da je toliko časa čakal, dokler ni dozorel čas in dokler ni zapustil Radić svoje abstinencijske politike. Prisega radićevcev se more smatrati kot njegovo delo. Tudi presledno dohajanje radićevcev v Beograd se more smatrati kot delo njegovih predlogov. Ravno tako svoječasna izjava opozicije, da se ne sme ovirati proračunske debate, G. Korošec je nameraval počasi izpodkiniti tla Pašiću. Dogodki zadnjih dni pa so pokazali, da je Pašić še pravčasno izvedel protudare, Pašić in Korošec sta nasprotnika, ki uporabljata svoje zadnje rezerve za zmago. Borba se bliža svoji zadnji fazi.

= Dokument o bloku. Pod tem naslovom priobčujejo beograjske »Novosti« pogodbo med predstavnikmi Demokratske stranke, Klerikalne stranke in Jug. muslimanske organizacije. Ker se tudi pri nas z ene in druge strani zanikuje ta pogodba, jo priobčujemo po imenovanem listu. Opozicijske stranke so sklenile: 1. da se vse tri skupine združijo in koordinirajo svoja prizadevanja za onemogočenje nadevanja sedanje politične situacije. 2. Da v slučaju, ako bi krona apelirala na nje ali na eno od njih, skupno ustvarijo drugo vlado na način, ki se bo določil posebej. 3. Da sprejmejo to nalogo napram parlamentarni situaciji samo tedaj, ako bi ta vlada dobila pooblastilo za razpust narodne skupščine in za izvedbo novih svobodnih volitev. 4. Da njihova skupna vlada čimprej upravi korektnost v državno upravo in da zatire korupcijo in nezakonitosti. 5. Da uvede dobro upravo s poštenim uradništvom brez ozira na strankarsko obeležje. 6. Da izvrši sledeče zakonske posle: a) invalidski zakon po možnosti še s sedanjo narodno skupščino, b) najpotrebnejša izmenična zakonov, c) zakon o centralni državi upravi, d) zakon o samoupravi, e) zakon o občinah, e) zakon o zemljoradniškem kreditu in zakon o saniranju javnega kredita vobče, f) izenačenje davkov in g) korektura uradniškega zakona. Koučno pa tudi vse druge zakone in spremembe, za katere bi se sporazumeli.

= O sedanji parlamentarni situaciji piše beograjska »Politika« sledeče: V prvem odločilnem konfliktu, do katerega je prišlo med radikalni blok, je bil blok poražen in sicer, kakor smatramo v političnih krogih, skoraj na cel liniji. S tem, da je blok postavil v borbo neodločno rezervo, ki mu jih je dala na razpolago vodstvo Hrvatske republikanske seljačke stranke, je omogočil, da je g. Pašić prehitel z ostavko. Prišlo je do krize preje nego je blok službeno postal delno izpolnjen v narodni skupščini. Kriza se je končala po zaslugi skupne samostojne demokratov g. Pribečevića. Situacija je sedaj v rokah nove vlade, od katere je odvisno, kdaj bodo verificirani tudi ostali radićevski mandati, t. j. kdaj in če bo dobil blok potrebno moč, ki bi mu zagotovila zmago.

= Verifikacijski odbor. »Vreme« poroča, da je vladalo veliko zanimanje, kakšno bo zadržanje članov Pribečevića skupine Krizmanica in Wilderja v verifikacijskem odboru. Ker pa sta oba v novi vladi, prvi kot minister in drugi kot podtajnik, prideta na njuno mesto Davidovičevića N. Karaš in M. Sokić. Tako bi imela opozicija zopet večino v odboru. Obstoji pa tudi način, po katerem bodo radikalni dobili večino v odboru. Na demokratski listi se nahaja kot namestnik sedanji demokratski disident Gligor Anastasijević, ki je na vrsti, da pride za člana odbora, ker sta Krizman in Wilder stopila v vlado. Demokrati so res poslali redsedništvu narodne skupščine akt, v katerem prosijo, naj se Trajko Arsić in Gligor Anastasijević izbirata iz vseh odborov, ker ne predstavljata več demokratskega kluba. Toda skupščina se ni odobrila tega akta. Ako bi narod. skupščina odobrila demokratsko željo, potem bi morala sprejeti tudi zahtevo radikalov, da g. Moser odstavi svoje mesto radikal, ker je bil izbran v verifikacijski odbor na radikalni listi. Tako bi radikalni zopet dobili večino v odboru.

= Vprašanje garancij. Pod tem naslovom priobčuje Krsta Civiarić v svojem dnevniku sledeča izjava: Pred časom smo imeli vlado sestavljeno iz strank, ki so tvorile parlamentarno zajednico. Njen predsednik je bil Stojan Protić. Radikalni so se sklicevali na njegovo osebnost, češ Protić je močan značaj in velik rodoljub. Toda separatistični elementi na Hrvatskem so pričeli dvigati glavo in Protić ni mogel tega preprečiti, ker bi ga sicer vrgli iz vlade. Protić je toleriral separatiste in njegova vlada je bila zelo škodljiva za državo. Borba, ki so jo vodili proti njemu demokratski, je bila popolnoma upravičena in ko so ga demokratski vrgli, so izvršili veliko delo. Med temi demokratski je bil tudi g. Davidović, ki vodi sedaj isto politiko, ki jo branijo njegovi prijatelji sklicujoč se na njegovo osebnost. Osebnost Stojana Protića je bila močnejša nego g. Davidovića, toda kljub temu ni mogla služiti kot zadostna garancija za politiko parlamentarne zajednice, kakor ni zadostna garancija osebnost g. Davidovića, da delal na Hrvatskem, kar bi hotel, ravno tako Spaho v Bosni in Hercegovini in makedonski avtonomisti. Rezultat volitev pod vlado opozicijskega bloka bi bil silno zaostren za našo državo. Ako se že morajo izvršiti volitve, jih mora izvesti nacionalna vlada, sestavljena iz državotvornih strank.

= Bivši bavarski diktator von Kahr na begu. Iz Münchena poročajo, da so Kahr, gen. Lossow in Seisser, katere sta Hitler in Ludendorff obdolževala skrivaje na novem-berskem puču, odpotovali s svojimi družinami iz Münchena. Prvi v Merano, drugi v Krf.

Celjsko pismo.

Celje, 30. marca.

Elektrifikacija našega mesta prav lepo napreduje. Dela na razširjenju našega omrežja se vršijo z vso vnamo in je pričakovati, da bodo dogotovljena pričetek maja. Strankam bo s tem na razpolago podvojena količina električnega toka, kar bo izredne važnosti za naša industrijska in obrtniška podjetja, katere pri sedanjih količinah razpoložljivega toka niso svoja delovanja mogla tako razširiti, kakor so dosti krat hotela in želela. Tudi naše ulice dobe zadostno razsvetljavo. Razsvetljava bo urejena modernio in se bodo svetilke avtomatično prižigale in ugašale in bo s tem odpadlo prižiganje in ugašanje posameznih svetilk po ulicah. Upati je tudi, da s podvojenim množino toka odpadejo razne neprijetnosti pri dobavi toka, katere so se doslej vsak čas pojavljale vsled prenatetosti omrežja.

Stavbeno delovanje v našem mestu je v zadnjih dveh letih še kolikor toliko napredovalo. Pozidalo se je nekaj novih stavb, ki so dale nekoliko novih stanovanj. Seveda se stanovanjska miselnost, ki v sedanjih časih vlada menda po vsem svetu, ni mnogo izboljšala; upati pa je, da se bo pomanjkanje stanovanj vsaj nekoliko ublažilo. Potrebno pa bi bilo, da bi ona bančna in druga podjetja, ki so gradila in še gradijo lastne stavbe, svoje nameščence potem nastanila v novozgrajenih poslopih. Na ta način bi lažje prišlo do stanovanj razne družine, ki že na stanovanja čakajo leta in mesece, ker stanovanja po novozgrajenih bančnih in drugih palačah so navadnim zemljanom radi visoke najemnine nedosegljiva, tako pa nastavljeni raznih takih podjetij zasedajo ceno stanovanj po privatnih hišah, novo zgrajene hiše pa se za velike vsote oddajajo raznim bogatašem in družbam, ki se navadno priselijo od drugod in im je vsota najemnine postranska stvar.

Med vsemi našimi mesti ima menda naše Celje ulice, posebno glavne, še v najlepšem redu. V zadnjih letih se je v tem oziru precej storilo in so se ulice, katere so v volnem času treple od raznih voljaških vozil, precej popravile. V slabem stanju se nahajajo samo nekatere stranske ulice, kakor Vodnikov, Miklošičeva in še nekatere druge. Mesto bo naročilo, kakor je bilo v eni zadnjih občinskih sej sklenjeno, večjo množino kamenitih kock za tlakovanje, da se popravijo še one ulice, ki se nahajajo v slabem stanju.

Naše mestno gledališče vrši važno kulturno in nacionalno delo. Ogromne stroške krije gledališče iz lastnih dohodkov in le tu in tam se ga kdo spomni s kako malenkostno podporo. V proračun je bila letos že v drugič stavljena postavka državne subvencije za celjsko gledališče, ki pa je menda tudi letos ostala samo na papirju. Mero-dajni vladni krogi naj bi se v bodoče za kulturne institucije, ki vršijo v naših nekaj zagrezenih nemškutarskih gnezdih važne kulturne in nacionalne naloge bolj zanimali.

Primorske vesti.

p Volilno gibanje na Gorškem. Pretečen teden so se pojavili na zidovih mesta Gorice prvi agitacijski plakati. Splošno se je sicer domnevalo, da ne bo velike agitacije, posebno ne od strani fašistov, ki so v zadnjem času posvetili svoje moči agitaciji med slovenskim podeželskim ljudstvom. Tam so njihovi slovenski in italijanski govorniki nastopali paralelno z našimi. Uspeha niso seveda želi ravno preveč. Naše ljudstvo je trdno odločeno glasovati za svojo listo. Od-padnikov je zelo malo. Obstojna samo boja-zen, da bi se volilci vzdržali volitev. V Gorici se je vršilo več volilnih shodov. Fašistovski govorniki so imeli neprijetno dolžnost govoriti o razteženju gorške dežele, ki je ne bodo gorški meščani tako zlepa pozabili. V takem položaju so se sklicevali na »koristi države« in ljubezen do domovine. Slovenskim voditeljem govorniki očitali, da so izrednosti. Ta trditve pa Sloven-cem ne vleče in on so prekoslejo odločeni glasovati za svoje moze. Na dežel se je vršilo precej volilnih shodov slovenske stranke, kjer so se ljudstvu predstavili slo-vanski kandidati.

p Aretacija urednika »Goriške Straže«. Orožniki so aretirali v Grgarju pod sveto Goro urednika Goriške straže g. Kemperle, ker jih je baje razžalil.

Prosveta.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDIŠČA V LJUBLJANI.

Drama:

Začetek ob 20. uri zvečer.
Nedelja 30. marca: »Cezar in Kleopatra«. Izven.
Ponedeljek 31. marca: »Kamela skozi uho šivanke«. Red C.
Torek 1. aprila: Zaprtlo.
Sreda 2. aprila: »Faun«. Na korist Uduze-nja gledaliških igralcev. Izven.
Četrtek 3. aprila: »Ašantka«. Red D.
Petek 4. aprila: »Cezar in Kleopatra«. F.
Sobota 5. aprila: Ob 4. uri pop.: »Hamlet«, dijaška predstava po znižanih cenah. Izv.
Nedelja 6. aprila: »Kamela skozi uho šivanke«. Izven.
Ponedeljek 7. aprila: »Othello«. Red E.

Opera:

Sprememba opernega repertoarja za tekoči teden. Ker gostuje koncem tega tedna na povabilo uprave Narodnega gledališča iz Zagreba gospod Julij Betetto v Za-

Ljudska visoka šola.

KRISTUSOV ZNAČAJ.

(Predavanje univerz. prof. dr. Ehrlich a.)

Evangeliji, ki so jih pisali priprosti pi-satelji v II. stoletju po Kr., so edini pripo-močki za proučevanje Kristusove osebe. No-benih podatkov ne navajajo ti pisatelji o zu-nanosti Kristusa in vendar ni osebnosti v zgodovini človeštva, ki bi bila tolikokrat slikana ter bi povzročala umetnikom toliko težkoč. Očarane so bile množice od njega in sledil mu je vsakdo, ko mu je potokele: »Pojdi z menoj!«

Glede njegovega značaja imamo sicer mnogo podatkov, toda kakor je slikarju težko narisati Kristusa, tako se nam nudi-jo iste težkoče tedaj, če skušamo podati verno sliko njegovega značaja. V Kristusu ne na-hajamo ni ene strani, ki bi bila bolj razvita kot druga; vse je razvito in izoblikovano do enake mere ter se zliiva v prelepo harmo-nijo. In ravno to mu daje univerzalnost.

Izšel je iz najbolj šovinističnega in bro-niranega naroda tedanje dobe. S 30. letom prevzame nalogo, da prekrvari celokupno človeštvo v smislu svojih naukov. Postal je tako last vseh narodov. Vsaj je Kristus sim-patičen vsem ljudem: ponižanim in bednim, bogatim in močnim, kajti v njem in na njem ne nahaja ni ene poteze, ki bi odbija-la. V njem je vse otroško in tudi po svo-jih naukih je univerzalen.

Ti odkrivajo do tedaj še neznane vidike. Bili so, ako se smemo tako izraziti, vino za starce in mleko za otroke. Ni čuda torej, če je izločal magnetične sile na slehernega brez razlike. »Vse te išče«, mu je velel Simon. Kaj bi bila ta sila? Ali je bila demagogija? Ne! Ni enega dovtipa ne najdemo v vseh štirih evangelijih, ki pričajo o njegovem življenju in delovanju. »Ljudstvo se mi smi-li«, se je glasilo iz njegovih ust, in baš, te besede so učinkovale najgloblje. Zapoved, da naj se vsi medsebojno ljubijo, tvorijo iz-hodišče njegovih naukov in njegovega delo-vanja.

Vedno ga dobimo tam, kjer je trpljenje, kjer tečejo solze. Množica slepih in hromih, gluhih in obsejenih ga obkroži in on prične delo v smislu slike »Usmilj. Samaritana«, ki nam mudi v priprosti prispodobni simbol za višek ljubezni. Lačne, nage, boine imenuje svoje brate. Vse to je delal in govoril od-govarjajoče nauku, da je Bog njegov človek in oče vseh. Kje in v kateri svetovni literaturi

najdemo tako izvršeno sliko, ki nam riše odnošaje med očetom in sinom, kakor je Kristusova zgodba »Izgubljenemu sinu«?

Errare humanum est, zmota je človeš-ka. To butaro nosi človek vse svoje ži-vljenje na ramenih. Kristus ne pozna teh stra-ni človeške narave. »Kdo od nas me bo ob-dolžil greha?« zakliče farizejec, ki ga za-sledujejo, da mu bi mogli dokazati more-bitne napake. Tudi Pilat, kateri je bil dolo-čen, da ga sodi, ni mogel dokazati ni sence na njem.

Rojen je bil od priproste deklice in na-vadnega mizarja, ki si je služil z delom lastnih rok vsakdanji kruh. Nikjer se ni šol-lal Jezus, in vendar zna čitati in tolmačiti najbolj učena pisma, tako da so se čudili vsi pismouki njegovi učenosti in modrosti. Obleden je bil najprostejše kot cestinar in znal se primerno kretati kakor v družbi farizejev, ki ga povabijo glasom evangolijev štirikrat na obed, tako tudi med najnižjimi plastmi in nedorašili otroci.

Nietzsche, prerok gosposke morale, zasmejuje Kristusovo ponižnost in usmilje-nje napram masi ter pravi, da je evangeli-izmiselnja ponižuje človeka do tal. Toda Jezus se nikjer ne klanja, povsod je harmo-ničen. Zavestno nastopi s svojim praporom in zahteva strogo doslednost od vseh onih, ki mu sledijo. Postavi se v nasprotje z za-koni Mojzesa in prerokov, postavi se nad nje. Farizeje razkrinka, biča jih brezobzirno ter jih imenuje kačjo zalego, pobeljene gro-bove. Ali ni to dovolj dokaza za neustra-šenost?

Nikdar se ne zapusti zapeljati k strasti in maščevanju. Dela čudeže, a nikdar ne uporabi te čudotvorne sile sebi v prid, pač pač jo obvaja in nikakor ne izrablja proti svojim sovražnikom. Ideal popolnega, vzor-človeka je bil. Nič nemožnega, nič patološkega ni v njem; vse je zaokroženo in har-monično. Zato pa pravi Francoz Renan: »Kristusa ne bo več nihče prekosil; če izo-čimo iz človeštva njegovo ime, bo človeštva pretreseno v temeljih!«

Po predavanju se je zahvalil v kratkih besedah univerz. prof. dr. Osvaid vsem predavateljem za potrpečljivo sodelovanje, mnogobrojnemu občinstvu pa za marljiv obisk predavanj tekom sezone. Svoje delo-vanje nadaljuje Ljudska visoka šola v je-seni.

Šah.

(Urejuje M. Kragelj, podpredsednik »Lj. šah. kluba«.)

RAZPREDELNICA ŠAH. TURNIRJA V NEWYORKU

(Stanje po 9. kolu.)

Stanje po 9. kolu:	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	Stanje po 9. kolu:
1 Aljehin			1/2	1	0	1	1/2	1	1/2	1	5 1/2	
2 Bogoljubov			0	0	1/2	1	1	1	0		3 1/2	
3 Capablanca	1/2	1		1/2	1/2	1/2	1/2		0	1	4 1/2	
4 Janowsky	0	1	1/2		1	0			0	1/2	3	
5 Ed. Lasker		1/2	1/2	0		1/2	1/2		0	1/2	2 1/2	
6 Em. Lasker Dr.	1		1/2	1	1/2		1	1/2		1/2	5	
7 Maróczy	0	0	1/2		1/2	0		1	1/2	1/2	3	
8 Marshall	1/2	0			1/2	0		1/2	1/2	1/2	2 1/2	
9 Réti	0	0	1	1	1			1/2			1	5
10 Tartakower Dr.	1/2	1	0		1/2	1/2	1/2				1	4 1/2
11 Yates	0		1/2	1		1/2	0	0			2	

Gornja razpredelnica kaže stanje newy. turnirja po 9. kolu. Aljehin se nahaja sicer shematično na 1. mestu, v resnici pa je dr. Em. Lasker pred njim s 5 točkami ter 1 nedoigrano partijo, v kateri mu je znaga skoro zasigurana. (Proti Bogoljubovu.)

A tudi v skoro neverjetnem slučaju re-mija, mu je vodilno mesto ob Aljehinovi strani zagotovljeno.

Dr. Lasker je edini, ki ni izgubil na tur-niju doslej še nobene partije. Obema prven-cema sledi Réti s 5 točkami tesno za petimi.

Capablanca, ki baje trpi še na posledicah nedavne bolezni, ima z dr. Tartakowerjem enako število točk.

Razlika med prvo in drugo dvojico je trenutno tako malenkostna, da izgledi za prvo mesto niso izgubljeni niti za Capabla-nc, niti eventualno za dr. Tartakowerja.

Poljedelstvo in tehnika

Jugoslavija je pretežno agrarna država, kot taka producira več poljedelskih pridel-kov kot jih rabi sama. Z rastočim številom prebivalstva bo postal domači konsum ved-no večji in vsled tega množine namenjene eksportu vedno manjše. Ker ni upanja, da bi se pri nas industrija tako hitro raz-vila, da bi nadkriljevala produkcijo notra-nje potrebe in bi industrijski produkti, krili izgubo pomanjkanega eksporta poljedelskih produktov, moramo že sedaj misliti nato, kako bi vsaj eksport poljedelskih produk-tov obdržali na isti višini.

Produkcija poljedelstva zavisí od racio-nalne in kolikor mogoče intenzivne izrabe naše zemlje. Intenzivno poljedeljsko obrat-kakor ga vidimo izpeljanega za časa Ljubi-ljga, v Nemčiji, ni mogoč, brez uporabe teh-niških sredstev najrazličnejših vrst. Posebno je vpljajava tehničnih pomožnih strojev po-trebna, vsled vedno dražjih delovnih moči. Prvi začetki industrije za izdelovanje poljedelskih strojev so se pri nas že začeli, krili seveda ne bodo še dolgo časa domača potreba, ali vsaj začetek je tu. Drugo pa, kar se pusti popolnoma v nemar, je to, da ni do danes še nobena naših visokih šol sprejela ali vsaj ne v zadostni meri vpe-ljala v svoj program, narodno-gospodarsko tako važne poljedelske tehnike.

V veliko večji meri kot dosedaj bi se morala pečati tehniška znanost s polje-delstvom, le na ta način bi se pridobilo do-volj izvežbanih moči za povzdigo produkci-je našega poljedelstva.

Poljedelsko stavbarstvo, vodno gospo-darstvo, prometno in prevažalno tehniko i. t. d., bi se moralo sprejeti v program vsake tehnične visoke šole.

Absolventi bi lahko takoj dobili mesta kot svetovalci poljedelskih zadrž in ž njim v zvezi stojičih upravnih uradov. Indus-trijalizacija velikih posestev, preko pokrajinske centrale i. dr. bi z rastjo sprejele specij-alno poljedelsko izurjenje inženierje.

Poljedelstvo rabi tehniko za zvišanje svoje produktivnosti s pomočjo najracionalnej-šega gospodarstva, obratno rabi industrija in tehnika zopet poljedelstvo, saj je ono ob-enem odjemalcem in dobaviteljem, odjemalcem industrijskih proizvodov in dobaviteljem za indus-trijo potrebnih surovin.

Naročajte

»NARODNI DNEVNIK«

Ali si član Jugoslovenske Maticе?

Velikanska senzacija.

Flandrijski lev

Historična drama v 6. dej. v gl. vl. RAQUEL MELLER.

Od ponedeljka 31. marca do srede 2. apr.

v KINO TIVOLI.

Dnevne vesti.

Ljubljana, dne 31. marca.

BOJ ZA KMETIJSKO DRUŽBO.

Pravica je zmagala in kmetijska družba v Kmetijski družbi so preprečene. Kmetijska družba ostane še naprej last slovenskega kmeta, kateremu edino pripada. Občni zbor za leto 1923 se vrši in sicer s stariimi delegati. Tako se glasi odlok potrjenega ministra, ki ga je prejel gerent Kmetijske družbe g. Župnek in ki ga objavlja današnji »Kmetovalec«. Ker je odlok največje važnosti, ga objavljamo dobesedno:

»Gospodu gerentu Kmetijske družbe v Ljubljani.

Ministrstvo za notranje zadeve mi je z depešo št. SL 1852/24 naročilo:

»Zaradi pritožbe proti postopku gerenta Kmetijske družbe treba neodložljivo do nadaljnjega obustaviti vsa pripravljana dela za občni zbor. Ta naredba se vam sporoča naknadno k tujakšemu odloku št. br. 1023 od 12. marca 1924 s tem, da jo takoj dostavite gerentu.«

V izvršitev tega naročila vam dodatno k odloku št. 5425 z dne 12. marca t. l., s katerim je bilo ustreženo SLS, naročam:

Priljubljalna dela za občni zbor za leto 1924 je sistirati.

1. Ugotovitev števila delegatov;
2. volitev delegatov;
3. določitev dnevnega reda (§ 14. drugi odstavek);
4. določitev dneva občnega zbora ter razpis.

Veliki župan: Dr. Sporn I. r.

S tem odlokom ministrstva notranjih zadev je klerikalcem korenito preprečena namera, da bi se polastili Kmetijske družbe. Klerikalci so zastopniki potrošili ogromne vsote za agitacije. Brezposlešen je bil njihov trud, da z navoljenimi novimi člani preglasujejo dosedanje večino v Kmetijski družbi. Občni zbor Kmetijske družbe se bo sedaj vršiti na podlagi članskega imenika iz leta 1923. Na občnem zboru Kmetijske družbe ne bo odločeval denar, temveč pravica. Mislijo so sicer gospodje od SLS, da bodo z denarjem pridobili toliko članov, da bo Kmetijska družba njihova, da bo pripadalo njeno premoženje SLS.

Ti računi so sedaj prekržani in Kmetijska družba ostane v rokah naprednjakov, v korist vsemu podelskemu ljudstvu in v prosopeh Slovenije.

— **IZ UPRAVE LISTA.** Današnji številki prilagamo polnočnice za vse nastojavnike brez izjeme. Dosedanje naročnike prosimo, da takoj prve dni aprila plačajo naročnino, če le morejo za tri mesece v naprej! Kdor pa tega ne more, naj plača pač za en mesec. Kdor je naročnino že plačal za daljši čas, naj polnočnico odda znanu, da si naroči »Narodni Dnevnik«. — Da ne bo nepotrebnih terjatev, dela in stroškov, prosimo, da naročniki o pravem času poravnajo naročnino. — Kdor dobi »Narodni Dnevnik« na odloč, naj polnočnico porabi za naročbo lista s tem, da vplača eno mesečno naročnino. Na polnočnici naj napiše svoj natančni naslov. Kdor tega ne stori, se mu pošiljanje ista ustavi.

— Naša posebna izdaja, ki smo jo priredili večerji ob 11. uri dopoldne, o dogodkih in skupščini, je bila hitro razprodana in je vzbudila povsodi največje zanimanje. Ljubljana je bila od beograjskih dogodkov popolnoma prenečena. Vse pa se je oddalnilo, da je bil proračun sprejet.

— **Dinarski dan za pomoč vestalskim Slovincem.** Maribor in Ljubljana priredita v soboto 5. aprila »Dinarski dan« za gladujoče slovenske delavce v Vestfaliji. Občinstvo prosimo, da se spomni trpečih bratov z obilnim nakupom cvetic, ki se bodo v to svrhu prodajale po ulicah. Dajte vsaj en dinar za brezposelne naše delavce v tujini. Povsod po deželi pa se bo vršil Dinarski dan v nedeljo, dne 6. aprila.

— **Razmejitve v Sloveniji.** V nedeljo zvečer se je pripeljal iz Beograda italijanski vojaški ataše g. Viskonti. Obiskal je predsednika naše razmejitvene komisije g. polkovnika Daskalovića in je obravnaval z njim vsa sporna vprašanja glede razmejitve Slovenije z Italijo. G. Viskonti je obiskal tudi g. komandanta dravske divizije in g. velikega župana.

— **Telefonska zveza med Reko in Sušakom** se odpre za današnjim dnem.

— **Srednja tehnična šola v Beogradu.** Tekom treh mesecev bo popolnoma dograjena srednja tehnična šola v Beogradu in bo svečano odprta v jeseni. V šolo se bodo sprejemali učenci, ki imajo malo maturo.

— **Agarna reforma in Italijani.** Italijanski državljani iz Dalmacije in Zadra, ki imajo veleposelstva v naši državi, so odposlali v Beograd posebno deputacijo, ki naj zastopa njihove interese pri izvedbi agrarne reforme. Italijani iz Zadra žele, da se jim kot italijanskim državljanom prizna posebni privilegiji in njihova veleposelstva oproste agrarne reformnih predpisov. Italijanska delegacija bo poslovala kot posvetovalni organ italijanske komisije v Beogradu, ki se udeležuje trgovskih pogajanj z našo vlado.

— **Obveznice državnega posojila.** Ministrstvo finančnega je odredilo, da se morajo izročiti brez odloga obveznice državnega 7. odstotka posojila vsem onim državljanom, imajočim imena, ki jih do danes še niso prejeli.

— **Telegrami za Turčijo.** Ministrstvo pošte in telegrafa objavlja, da se telegrami za Turčijo lahko odpošljejo samo preko Bolgarije in Rumunije. — Od 1. aprila dalje je odprt promet z denarnimi listi med našo državo, Turčijo in Bolgarijo.

— **Plačevanje taks v kopališčih.** Na podlagi tolmachenja naredbe o plačevanju taks se morajo plačevati takse v vseh kopališčih in letoviščih skozi celo leto. Izjavi so le oni kraji, ki imajo manj kot 2000 prebivalcev. V teh kopališčih se plačuje takse samo v sezoni od 1. maja do 1. novembra.

— **Spremembe v železniškem prometu na zagrebških kolodvorih.** Od 1. junija t. l. naprej se bo uporabljali Glavni kolodvor v Zagrebu izključno za osebnih vlakov, ki prihajajo na bivšem Južnem kolodvoru ali v Čulinu. Južni kolodvor pa urjen izključno za promet tovornih vlakov. Ko bo vse urejeno, bo prihajalo in odhajalo z Glavnega kolodvora skozi 16 osebnih vlakov.

— **Citajte! Zakoliti smo zelo praktičen in ličen žepni koledar.** Ker imamo še okroglo 1500 izvodov v zalogi in akoravno pozne, le se ni prepozno, si usojimo razpošiljati te naše koledarje posameznim naslovcem.

In prosimo, naj vsak prejemnik koledarja pošlje po priložni polnočni znesek 30 Din in nam ne vrača koledarja, da se na ta način vsaj deloma krijejo naši ogromni stroški in ne morda se povečajo. Nihče naj ne zavrne koledarja in ni na odrede podpore najbednejšim med bednimi. — Podporno društvo slepih v Ljubljani.

— **Velike povodnje.** Iz Varšave poročajo o katastrofalnih poplavih na Poljskem, ki zavzemajo velik obseg. V severnem delu kongresne Poljske, zlasti pri Varšavi, je prestopila Visla bregove in poplavlja okolico. Pod vodo so kraji Jablona, Brusko in Pelcovična. Povodnje je napravila ogromno škodo in zahtevala več človeških žrtev, katerih število še ni mogoče ugotoviti. Na pomoč je prišlo tudi vojaštvo. Več vasi so moral izprazniti. Iz predmestij beži prebivalstvo v Varšavo. Železniška zveza med Krakovom in Premyslom je pretrgana. Tudi na Českoslovaškem so poplave. Iz Košic poročajo, da je Novo mesto popolnoma pod vodo. Vahovi so odnesli 70 hiš ter je 50 družin brez strehe. Škoda je velikanska.

Ljubljana.

— **Elektrifikacija Save.** Udruženje jugoslovanskih inženirjev in arhitektov, sekcia Ljubljana, nadaljuje razpravo o preskrbi mesta Ljubljane z električnim tokom. Na prošni sekcije predava v sredo, dne 2. aprila t. l. ob 18. uri popoldan v dvorani Mestnega magistrata gospod univ. profesor dr. Karl Hinterlechner o temi: **Elektrifikacija Save v interesu Ljubljane z ozirom na geološke razmere.** Ker je prostor omejen, se vabijo na prireditve člani sekcije in vabljene gostje. Gostom se vabijo posebej dostavijo.

— **Predavanje v »Pravniku«.** Ta teden priredi društvo »Pravnik« dvojno predavanje. Na prvem sestanku v sredo, dne 2. aprila t. l. bo predaval g. univ. prof. dr. Metod Dolenc: **»Problem kazenskopravne zaštite telesnega ploda.«** Predavanje se prične točno ob šestih popoldne v pravosodni palači šte. 79 (I. nadstropje). G. člani vabljene, gostje dobrodošli!

— **Mestni šolski svet.** Sedanji občinski svet je s svojim nastopom izvoliti tudi svoje zastopnike v mestni šolski svet, akoravno dosedanjim občinskim zastopnikom se ni potekla funkcija. Opozicija v občinskem svetu se je pritožila proti volitvi novih obč. zastopnikov v mestni šolski svet. Ministrstvo je pritožbi ugodilo in pritrldo stališče opozicije, da obč. zastopniki v mestnem šolskem svetu izvršujejo svoje funkcije toliko časa, dokler ne poteče njihova funkcija doba.

— **Zveza kmečkih fantov in deklet** je priredila v nedeljo, dne 30. marca za ljubljansko okolico enodnevni organizacijski tečaj, katerega se je udeležilo okoli 30 fantov in deklet. Na tečaju je govoril dr. Riko Fuks v splošnem o potrebi kmetijske mladinske organizacije in o razvoju kmetijskega stanja. Predsednik Zveze kmet. fantov in deklet g. Tomšič je podal obširno poudilo o organizaciji, o nalogah in delovanju odbora, o društvenih prireditvah in o ustanavljanju knjižnic. Za njim je govoril dr. Marušič o gospodstvu. Sledile so kratke praktične vaje v gospodskem nastopu, katerih so se navzoči živahno udeležili. Nato je poročal ravnatelj Trček o zadružništvu. Udeleženci so z velikim zanimanjem sledili posameznim točkam programa in pokazali veliko umevanja za potrebo in korist izobrazbe kmetijske mladine.

— **Koncert vsak dan** v restavraciji in kavarni »Tratinke«. Koncert salonske kapele od 8. do 1. ure ponoči. Sv. Petra cesta 25. Vstop prost.

— **Odhod avstrijskega generalnega konzula dr. Kohlrussa iz Ljubljane.** Dosedanji avstrijski generalni konzul g. dr. Kohlruss odpotuje danes, v torek, z brzovlakom proti Dunaju, odkoder odide dalje na svoje novo službeno mesto v Sofiji.

— **Pokopavanje mrčesa.** Ker mnogi posestniki vrtnih nasadov se niso očistili za namarijenega sadnega drevia itd., se občinstvo opozarja na tozadevni razglas o pokopavanju gosenic in drugega škodljivega mrčesa, ki je nabit na občinski deski in drugih reklamnih prostorih.

— **Pisecem anonimnih ovadb.** Društvo za gojitev frezosti v Ljubljani, je prejele zadnji čas več ovadb ali z neverodostojnim podpisom o prekrščenju policijske ure, razgrajanju in motenju nočnega mira, točenju žganja ob prepovedanem času, malodušnosti posameznih varnostnih organov ob takih prilikah itd. Opozarjamo prizadete na dejstvo, da gre vsak tak dopis kot brezpredmeten v koš. Vsaka ovadba mora biti opremljena z verodostojnim podpisom, navedbo poklica in bivališča pisca in morebitnih prič. Na izrecno zahtevo pisca, ostane ime državljanstva tajnost. Društvo bo ob vsakem resničnem slučaju srbjevalo za to, da se zadeva skrbno preišče in krivca kaznuje.

— **Dne 27. aprila gremo vsi na Kongresni trg**, na veliko javno tombolo, ki jo prirede nižji poštni in braziljavni službenici v prid bolnim tovaršim. Karte po 3 Din. prodajajo vsi pisarniški v Ljubljani, Šiški, Mostah in na Viču. Odgovorite se vsi, da pomagajte bolnim! — Začetek ob 15. uri. — Odbor.

— **Kolo jugoslovanskih sester v Ljubljani** bo imelo redno leto skupščino dne 13. aprila, to je na evnetno nedeljo popoldne ob 15. uri v dvorani Narodnega doma. Dnevni red: 1. Otvoritev skupščine. 2. Volitev druge skupščinske tajnice. 3. Volitev treh ovornateljev skupščinskega zapisnika. 4. Poročilo o delovanju glavnega upravnega odbora in podružničnih upravnih odborov. 5. Blagajniško poročilo. 6. Poročilo nadzorstvenega sveta. 7. Predlogi glavnega upravnega odbora in pojedinih odborov ali članov. 8. Volitev glavnega upravnega odbora in nadzorstvenega sveta. K občni udeležbi vabi vse članice in prijateljce društva odbor.

— **Poziv oblikovalcem umetnikom.** Da se usvari ožji kontakt med odborom S. U. J. O. U. in ostalimi člani je sklenil odbor, da bodo odslej odboreve seje pristopne vsem članom. Z ozirom na to jih vabi k sledeči seji, ki se vrši v torek, 1. aprila ob 8. uri zvečer v gostilni »Pri Mraku« (Rimska cesta).

— **Umrli so v Ljubljani:** Dne 28. marca: Janez Loboda, berac 77 let. — Roza Domitrovič, hiš peka in posestnika, 19 ur. — Božidar Derganc, narednikov sin, 3 mesece.

— Dne 29. marca: Josipina Jeromen, mestna uboga, 88 let. — Andrej Kraker, knjigovodja, 70 let. — Antonija Solar, posestnikova žena, 28 let. — Marija Kokoravec, žena umirovljenega policijskega nadstražnika, 42 let. — Alojzija Campa, posestnikova žena, 26 let. — Dne 30. marca:

Jakob Potočnik, delavec, 58 let. — Josip Smon, sin sedlarja in posestnika, 18 ur. — Ivana Urbanč, rejenska, 11 dni. — Jaroslav Kocmur, sin državnega mojstra, 5 let. — Mira Odar, rejenska, 7 tednov.

— **Mestna vrtinaria sprejme izurjenega vrtinarskega pomočnika.** Vrtarski pomočnik, ki so izveščani v delu v drevnicah ter z deli vzdrževanja nasadov, imajo prednost. Lastnoročne prošnje z vsemi potrebnimi prilagami vlagati je do 7. aprila 1924 v mestnem gospodarskem uradu na magistratu.

— **Srečevalo za otroke.** V korist potrebne Ortopedskega zavodu, ki ga otvori društvo »Atena« v najkrajšem času na Mladiki pod vodstvom strokovnjaka dr. Minaf, so pripravile naše marljive dame široko. zasnovo srečevalo za otroke. Zbrale so nad tisoč dobitkov, ki naj razveselijo mlada srca. Srečke pridejo v razpodoje še ta teden. Segajte prido po njih! Din 2.— za komad, na vsakih 50 srečk zanesljivo 3 dobitki! Hranite številke! Dan razdelitve se pravosomno naznani. Nekaj dobitkov je razstavljenih v trgovini »Elite«, Prešernova ulica. Srečke prodaja trafikla ge. Sever, Selenburgova ulica.

Celje.

— **Živinski in kramarski sejem v Celju.** Minulo soboto se je v Celju vršil takozv. sredstvi sejem. Živine na sejem ni prignalo mnogo, pa še tista, kar je bilo, je bila slabše kakovosti. Na sejnišču je bila kupčija slaba. Na kramarski sejem je došlo izredno število raznih trgovcev z različnim blagom, tudi mnogo ljudstva iz raznih okoliških krajev, kakor že dolgo časa ne. Kupčija je bila srednja.

— **Mestno gledališče.** Danes v torek gostuje v Celju ansambel ljubljanskega narodnega gledališča. Uprižori se pod režijo g. O. Sesta komedija »Faust«. Predstava se vrši za abonement B. Sodeluje klub ljubljanskih plesovodij in celjski orkester.

— **Srpska pravoslavna cerkevna opština** je priredila v nedeljo zvečer v veliki dvorani Narodnega doma vokalni koncert. Nastopilo je akademsko pevsko društvo »Balkan« iz Zagreba z lepm izbranim sporedom. Pele so se srbske, hrvatske in slovenske pesmi raznih skladateljev, kakor Musorgskega, Gajevca, Adamčiča, Mokranjca, Milojevića, Dobronica, Bajica ter še nekaterih drugih. Gostje so pevske točke krasno proizvajali. V zahvalo so želi navdušen aplavz občinstva. Koncert je nudil lep umetniški užitek ter je bil obenem manifestacija našega narodnega in kulturnega ujedenja, katerega s svojim delovanjem ponasa med naš troimeni narod z našo pesmijo društvo Balkan, ki si je na tem polju steklo že mnogo zaslug. Gostje so si popoldne pred koncertom ogledali mesto in bližnje okolice. Vodila sta jih v spremstvu še drugi celjanci, g. polkovnik Naumovič ter podpolkovnik Šuput.

Ptuj.

— **Izstopil je iz državne službe poštni dnevničar** Mihailo Karunov.

— **Utopljenje.** Pri Sv. Marjeti so te dni potegnili kmetje iz Drave truplo približno 40 let starega neznanega moža. Mrtveca ni mogoče spoznati, truplo je začelo že razpadati.

— **Promenadni koncerti.** Poroča se, da namerava podjetni kavarinar g. Vučak prirediti zopet kakor lansko leto, promenadne koncerte v mestnem parku.

— **Polkuzen samomor.** Dne 17. t. m. se je hotel ustreliti radi nesrečne ljubezni Vreg Franc, mesar in gostilničarski sin v Leskovcu pri Ptuj. Samomor so v zadnjem trenutku preprečili in Vregu odvzeli revolver.

— **Dražba.** Dne 24. aprila ob pol desetih uri bo pri okrajnem sodišču v Ptuj soba št. 6 dražba nepremičnin: zemljiška knjižka katastr. občine Grajska, vl. št. 87 in 112. Občinstvo opozarjamo na dražbeni oklic, kateri je nabit na uradni deski sodišča.

— **Lekarniško nočno službo** ima od 1. aprila naprej »Lekarna pri Zamorcu« v Ptuj.

— **Zasebna radnica** Matilda Pohl v Strnišču pri Ptuj je bila slabega vedenja in so jo stariši zapodili od doma. Klavira se je iz enega kraja v drugega in izvršila na Bregu pri Ptuj, v Krčevini, v Cestici in neke v Slov. Goricah različne goljufije. Pri sodišču v Ptuj je bila Pohl obsojena na 4 mesece ječe.

— **Radi tatvine v jarni »Petovla«** na Bregu pri Ptuj sta bila aretirana Hoffman in njegova žena. Hoffman je bil pred 2 letoma nastavljen v tovarni »Petovla«, kjer je baje kradel zgorne dele čevljev, katere je njegova žena razpečevala pri tujakšnih čevljarjih. »Petovla« ima škodo več tisoč dinarjev. Imenovana se nahajata sedaj v preiskovalnem zaporu v Mariboru.

Novo mesto.

— **Pogreb pokojnega** prošta dr. Sebastiana Elberta se je vršil v petek dopoldne z velikim slovesnostjo. Ob 10. uri dop. se je pela v katekisti cerkvi zadušnica in libera ob pokojniški krsti. Pokopavat je prišel sam knezoškof dr. Bonaventura Jeglič iz Ljubljane, ki je imel pred pogrebom tudi kratek spominski nagovor. V največjem dežju se je razvil sprevod. Tudi skladatelj p. Hugolin Sattner je bil med pogrebi. Med pogrebom so bile vse trgovine zaprte, vse ulične svetilke so gorele, skoro raz vsako hišo je plapolala črna zastava. Vsa šolska mladina je spremljala blagoga sivega prijatelja na zadnji poti, kakor tudi zastopniki vseh uradov in društev. Številna množica meščanstva in okolčanov je zaključila dolgi sprevod.

— **Nabavljala zadruga** javnih namencev in uslužbencev v Novem mestu je imela svoj tretji občni zbor v petek ob pol 5. uri popoldne v porotni dvorani okrajnega sodišča.

— **Mladi uzmivci.** Po večji mestnih trgovinah so opazili, da imajo tamošnji učenci več denarja, kot bi bilo od njih pričakovati. Preiskava je dosegla, da sta fanta iz dveh trgovin nosila slanim, pile, cikorko itd. nekemu šolcu, ki je za bazarilo special to zopet dalje. Mladeniča sta bila k temu gotovo zapeljana.

UGANKA.

Strejlajo brez poka
plesalo zares —
brez greha lagalo
se malo bo vmes.
In kri bode tekla
krvavo ne bo —
kdo li uganil
uganko bo to?

Rešitev in krena rešitev v prihodnji številki. S. L. D.

Sport.

Ljubljana : Celovec 3 : 2 (1 : 1).

V nedeljo se je vršila s precejšnjim zanimanjem pričakovana tekma reprezentance Ljubljane in Celovca. Reprezentanci moštvi sta nastopili v sledeči postavi:

Ljubljana v zeleno-belih dresih z mestnim grbom: Miklavčič—Dolinar, Beltram—Grlic, Lado Zupančič, Milan Zupančič — J. Zupančič, Učak, Oman, Pammer, Vidmajer.

Celovec v belih dresih z rdeče obrobjenimi sweateri: Melitzer—Wölbtsch, Sammonig I. (vsi KAC) — Steiner(KSV), Sammonig II., Reisinger (KAC)—Kleinberger, Reinhardt (KAC), Lackner (KSV), Russek (KAC), Krähner (KSV).

Sodnik Fabris (Zagreb). Igrišče Ilirije. Gledalcev okrog 2000.

Kakor razvidno je tvorilo reprezentančno moštvo Ljubljane kompletna Ilirija, medtem ko je bilo moštvo Celovca sestavljeno iz 8 igralcev Klagenturter Athletik-Klub-a in treh igralcev Klagenturter Sport-Verein-a. Doživeli smo nemalo razočaranje. Ljubljana je šla v boj kot velik favorit in mi, kakor tudi naš nastrotnik je bil uverjen o visoki zmagi naših barv. Vzrok našega nezadovoljstva pa ne tiči toliko v skromnem rezultatu, marveč predvsem v igri, ki jo je prevedel naš team. Tu je bil naš neuspeh očividno: izražen pa je nekoliko tudi v pičli in težko priborjeni zmagi. — Ilirija je brezdvomno naš najboljši kompaktno moštvo, vendar vsebuje toliko šibkih točk, da nikakor ne more sama predstavljati višine in moči našega nogometa. Baš za to njene vrzeli imamo v Ljubljani toliko dobrih in prvovrstnih igralcev, da bo le z njimi kompletirano moštvo Ilirije lahko nastopilo kot dejansko reprezentančno moštvo.

Proti pričakovanju so nas gostje prijetno iznenadili. So šibkejši od nas, ne toliko tehnično kakor taktično, toda borili so se s tako odločnostjo, da so nam bili popolnoma enakovredni. Ni to moštvo, ki gradi na podlagi svojega znanja, temveč njegova moč leži v defenzivni in destruktivni igri. Oslon celoga moštva tvorijo obramba, ki je res prvovrstna. Nekoliko šibkejša je le kriska vrsta, ki bolje brani kot pa podpira. Napad je še šibkejši. Posamezni igralci so dobri, vendar se ne morejo udeleževati vsled pomanjkanja skupne igre. Da jim pa tudi kombinacija ni povsem tuja so pokazali v nekaterih potezih. Najbolje so ugajali srednji napadalec Lackner, srednji krilec Sammonig II. branilca Wölbtsch in Sammonig I. in vratar Melitzer.

Naše moštvo, ki je sicer zmago zaslužilo, je razen v početnih trenutkih predvedlo zelo raztrgano in nekoristno igro. V svesti svoje zmage ga je odločen nastop nasprotnika spravil iz koncepta. Občudljiva mesta Ilirije so se že v prvi resneši preizkušnji razbolela in s tem je bil edinstven in kompakten nastop nemogoč. Beltram, Grlic, Učak in Zupančič nikakor ne spadajo v team, kajti njihova slaba igra je imela predvsem odločilen vpliv na potek igre. Ta mesta bi morala biti zasedena vsekakor z drugimi igralci. Najbolji raztrgano in šablonsko je igrala napadalna vrsta, v kateri sta zadovoljevala v polni meri le Oman in Vidmajer. Pammer je s svojo nervozno igro razočaral. Lado vedno na mestu, medtem ko je imel Milan ravnotoliko dobrih kakor slabih momentov. Dolinar je v obrambi nenadkriljiv in sploh najboljši mož v polju.

Sodnik g. Fabris zelo korekten in točen, je vodil igro dobro. Tekmi je prisostvoval kot zastopnik vlade vladni svetnik Senekovič in avstrijski konzul Troll.

Tok igre.

Ljubljana voli prostor, Celovec ima počen udarec. Trenotek po početnem znaku sodnika je L. že pred vrati gostov in v

2 min. izšli dva zaporedna kola, ki spravi C. v nevarnost. Domačini igrajo nogomet, ki naravnost fasciniira. V 4 min. za-strelja Oman iz najsikurnejše pozicije. Sedaj se C. polagoma znajde in igra se odvrti. Oman izigra Učaka v 12 min., ki strelja, vendar Melitzer zelo dobro brani. Igra postaja vedno bolj napeta. Nevarno situacijo, ki nastane v 19 min. pred vrati C., razčisti zopet vratar. Obramba gostov se s čistimi udobnimi udarci čimdalje bolj uveljavlja. V 27. minuti poda Sammonig II. slabo odbr-zogo Lacknerju, ki predribla obrambo ter placira neubranljivo v mrežo. — 1 : 0. Celovec vodi. Ljubljana ripostira, vendar brez uspeha. Nervoznost in slabost posameznikov prepreči vsak pozitiven uspeh. V 30. min. zaštelja Oman zopet lep solog, nato je C. v fronti. V 38. min. se nahaja L. v napadu in ko šablonska kombinacija ne rodi suda, uide Oman ter zaključil svoj solog z nizko placirano žogo 1 : 1. Toliko zaželeno izenačenje je tu, kot, ki ga doseže L. v 43 min., ostane neizkoriščen. Minuto kasneje zaštelja Oman vlep predložek Pammerja, nato polčas. Koti 3 : 0 za L.

Ista početna slika kot v prvem polčasu. Že v 2 min. in 4 min. zaštelja Oman prost voley. Napadi se menjavajo, vendar zaustavlja Pammer zaporedoma v ofsidu napade domačinov. V 10. min. diktiran indirektni prost strel v kazenskem prostoru C. zavzre L. prav aainvo. V 14. min. razbije sodnik prav lepo in posrečeno kombinacijo L. v domnevnem ofsidu. Vehementen napad gostov v 15. min. konča tudi v ofsidu. C. napada vztrajno in v 19. min. razčisti Miklavčič le z težavo. Tudi v 23. min. proti Ljubljani diktiran prost strel C. ne izrabia. Slednjič se L. osvobodi. Vidmajer krasno uboži, vendar zaštelja njegov idealen center Pammer voley. Minuto kasneje je C. že zopet v napadu. Grlic, ki je že popolnoma odpoval, foula levo krilo C. Prost strel proti L. in iz 25 m strelja Reisinger krasen gol. 2 : 1. Celovec zopet vodi. Igra še bolj raztrgano in izgleda, da bo le težko prišlo do izravnave. V 32. min. zelo nevarna situacija pred vrati L. Ko se slednjič razčisti, dobi Vidmajer žogo, prejde v krasnem teku vse nasprotnike ter placira v strani najlepši in najefektniši gol datava. — 2 : 2. Dve minuti kasneje foula Reisinger Zupančiča v kazenskem prostoru. Diktirano enajstmetrovko spremeni Dolinar s skrajno minotnostjo v zmagosen gol. — 3 : 2. Celovec napreza vse sile, za dosego izravnave marsikatera kritična situacija nastane vendar brez uspeha. V predzadnji minuti doseže L. še svoj zadnji kot, ki pa ostane tudi neizrabljen. Koti 2 : 0 za L. (skupaj 5 : 0).

Slovan : LASK 4 : 2 (3 : 1). Prvenstvena tekma. Po medmestni tekmi Celovec —Ljubljana se je vršila prva prvenstvena tekma 11. razrednih klubov. Zmagal je S. K. Slovan, ki sicer ni bil v svoji najboljši formi, je pa zadovoljeval. Napadalna vrsta je lepo vodila žogo pred vrata, ni pa znala streljati. Halfi, med katerimi je najboljši srednji krilec s svojim izvrstnim placiranjem, so dobra opora napadu in obrambi. Dober je vratar Moštvo LASK-a je simpatično. Dobro igro sta pokazala zlasti srednji napadalec in vratar. Tudi ostali so zadovoljevali, vendar niso znali sprostiti skupne igre. V napadalni vrsti je bilo opaziti nekaj dobrih tekačev. — Tekmo je vodil g. Druker, ki je bil pod svojo običajno formo.

Crosscountry Ilirije. V nedeljo predpoldne se je vršil na 6500 m dolgi spori Ilirija —Rožnik—Ilirija cross-country, ki se ga je udeležilo samo moštvo Ilirije. Rezultati so sledeči: 1. Deržaj 22 : 3,8 (zelo dober čas), 2. Perše 24,0, 3. Podpac 24 : 30, 4. Flak 5, Weibl, 6. Hribovšek.

riča ukrotiti in ga izročiti policiji. Mnošča, ki se je med tem nabrala, je hotela C. rici linati.

— **Samomor 60 letne žene.** V nedeljo dopoldne je v Novem Sadu skočila iz obrežnih zidov v Donavo okrog 60 let stara gospa. Izmed izmed pasantov je takoj skočila za njo v Donavo in jo spravil na obrežje. Gospa pa je bila mrtva in je v roki krčevito držala steklenico, katere je bila še do polovice napolnjena z octovo kislino. Identitete mrtve žene niso mogli ugotoviti.

— **Poskusen samomor radi žene.** Josip Gjačič iz Koprivnice se je v samomorilnem namenu ustrelil s karabinko in se težko ranil. Pri njem so našli pismo, v katerem obširno razlaga svoje duševno stanje. Bil je zaljubljen v neko žensko, ki je ločena od svojega moža. Gjačič se pritožuje v pismu na brezdušnost te žene, katere je uprta stila že več let.

— **Razne tatvine.** V Restjani je ukradel znani potepuh France Goršek posestnika Antonu Sušteršiču več različne obleke in 5 kronski tolar. — Brivski pomočnik Vladimir Markič je ukradel v Zagorju tovaršim mehaniku Rudolfu Bartoljiju 1000 Din vredno zimsko suknjo in jo prodal v Zagorju ter je pobegnil. — Na Javorniku je bilo ukradeno posestniku Alojziju Noču moško črno plekano kolo, vredno 1600 Din. — Neznani tat je vmiolil v zidanico posestnika Janeza Solca v Gor. Gerčevju in mu je ukradel okrog 100 l vina in nekaj posode.

— **Žena ubila moža pljanca.** V okolici Beograda se je odigrala krvava tragedija. Delavec Jovan Poljaković se je v nedeljo okrog polnoči vrnil na svoj dom. S svojo ženo je živel v prepiru, ker je bil preveč zdan pijači. Navadno je zapil svojo plačo in mnogokrat tudi zaslužek svoje žene. Kadar se je vrnil pljan domov, je brezsrčno tepel svojo ženo in jo obkladal s poskrami. Tako je bilo tudi v nedeljo pop

Gospodarstvo.

Občni zbor zagrebske borze.

V soboto dopoldne se je vršil v Zagrebu občni zbor zagrebske borze za blago in vrednote. Poročilo borznega sveta navaja zelo važne podatke iz našega gospodarskega življenja, radi česar posnemamo iz tega poročila nekatere podrobnosti.

Minulo poslovno leto izkazuje precej večji napredak, kakor pa prejšnja leta in se zelo ugodno običi spretno vodstvo, vaših financ po dr. Stojadinoviću. Pod njim je zavlada v naši devizni trgovini večja svoboda.

Dinar je notraj 19. januarja 1923 v Curichu 3,60 centimov in se je polagoma izboljšal do najvišjega tečaja tega leta 6,90 centimov. V drugi polovici leta 1923 je kazal dinar precej večjo stabilnost kakor v prvi. Vendar pa se žalibog ne more trditi, da se je zvečala tudi notranja kupna moč dinarja.

Devizna trgovina se je razvijala leta 1923 radi večje svobode uspešnejše, kakor prejšnja leta; opazati pa je bilo tudi večje nihanje dinarjevih tečajev. Celotni promet z devizami je znašal 1923 Din 2573.415.958, za 544.022.610 dinarjev (37,30%) več, kakor leta 1922. Največ prometa izkazuje deviza Milan.

Češkoslovaški tekstilni in težko-industrijski izdelki so izgubili nekaj svojega konkurenčnega sposobnosti, radi česar so naši trgovci krili precej svojih potreb v Avstriji in Nemčiji. Zato je tudi nazadovolj promet z devizo Praga, za 14. Stabilizacija avstrijske krome in pa tudi zgoraj navedeno dejstvo je povečalo promet z avstrijsko valuto za 150,42%. V se večji meri pa je porasel promet devize Curich za 462,23%. Zvečani izvoz v Anglijo je tudi povečal promet z devizo New-York, ki je zelo velik radi naraščajočih dolarskih pošiljav v domovino. Ta postavka je tem važnejša, ker nima v naši plačilni bilanci odgovarjajoče protipostavke. Promet z devizo Pariz je nazadovolj, radi padca franka in s tem v zvezi radi nazadovanja našega lesnega izvoza v Francijo. Precej večji je bil promet s tujimi bankovci, 116.234.330 dinarjev, t. i. 11,152.634 (9,42%) več, kakor leta 1922.

Gospodarska kriza je našla največji izraz na efektivnem tržišču. Zato so bili izgubljeni vsi prilivni srednjega stanja; tudi pomanjkanje denarja je povzročalo omejitve na efektivnem tržišču. Vendar je konstatirati na efektivnem tržišču v primeri z zlatom 1922 delno zboljšanje. Obrestna mera je sicer v letu 1922 nepretrgoma rasla in dosegla nezasišano višino in pomanjkanje denarja je sililo podjetje k novim emisijam, ki pa so vse potekle uspešno radi namena zmanjšanja naše arbitražne vrednote v inozemstvu. Najvažnejši je bil promet v poletnih mesecih, je bil promet je radi pomanjkanja denarja precej popustil.

Blagovni oddelek je sicer pokazal preokret k zboljšanju vendar to ni nastopilo. Tudi vinska borza se še ni obnesla. Celotni promet zagrebske borze je znašal 1923 2891.877.472 Din (693.583.490 dinarjev (31,69%) več, kakor 1922). Radi tega je nastala nujna potreba obratunskega urada kot samostojnega oddelka borze ter so tozadevna dela že v teku. Začasno bo posloval ta oddelek samo z vrednostnimi papirji.

Tudi delovanje borznega razsodišča je bilo zelo živahno. Vloženih je bilo skupno 1866 tožb za znesek 59.064.672,32 dinarjev. Največ tožb je izšlo iz tekstilne trgovine (390) dalje iz vinske (363) žitne in trgovine z moko (317), iz trgovine s koloniziranim blagom (187) in iz lesne trgovine 143.

Ponovni poraz nemške spekulacije.

Češkoslovaška protiofenziva i borza dela.

Niso se pokopani mrlji, ki so izdihni v zadnji valutni borbi proti francoskemu franku, niti niso se pomrli vsi ranjeni, ki so zapisani smrti, že se je vrnila nemška, predvsem berlinska in junaska spekulacija v novobor. Pošteno in gospodarsko prijateljestvo Češkoslovaške s Francijo, isti cilji obeh držav, vse to je napotilo nemške spekulante, da vržejo vsaj češkoslovaško krono, če že ne morejo francoskega franka. Toda tudi tu se je spekulacija opekla.

Zadnji valutni napad na frank je pokazal, kako ogromne važnosti je za vsako državo kredit. Njegova važnost je tako velika, da največkrat, zlasti če se ni omajalo zaupanje domačega prebivalstva do svoje valute, niti ni treba, da se ga efektivno uporabi. Kakor hitro je opazila nemška in pod njenim vodstvom stoječa ostala spekulacija, da sta New-York in London pripravljena, pomagati Franciji s svojim kreditom, je nastal preobrat — spekulacija se je spustila v bez. Enemu delu se je sicer še pravo-

časno posrečilo, izogniti se preobčutnim izgubam; velik del pa je svoj napad krvavo plačal.

O napadu na češkoslovaško krono, ki je sledil koj po valutni spekulaciji proti franku, je naš list že na kratko poročal. Začelo se je najprej z različnimi lažljivimi vestmi, da se oinja zaupanje; toda Francija in Češkoslovaška sta ta napad pričakovali in ga odbili.

Prvotno je pustila češkoslovaška vlada spekulaciji, da je dosegla nekaj uspehov; toda te je porabila Češkoslovaška prav lokavo v svoj prid. Praga je zelo nestrpila spekulacijo v njenem mnenju, da se ji je napad na češkoslovaško krono posrečil; nato pa je hitro izžepala inozemske kredite v Češkoslovaški, ter je potem, ko je vtknila ta prvi dobiček v svoj žep, prešla v energično ofenzivo. In ta se ji je obnesla tem bolj, ker uživa Praga splošen kredit toj je večinoma hitro spoznala, da spekulacija proti Pragi ne more prodrati, tem manj, ker ima Praga za seboj tudi Francijo.

Seveda napad na češkoslovaško krono ni bil izveden v isti silni meri, kakor na frank. Je pa ponoven dokaz, da Nemci počajo mirovati in da so odločeni, za vsako ceno uničiti svoje nasprotnike. Čim pa Nemci dobe po glavi — potem pa milo javkajo, da — ne morejo plačati.

Načrt madžarske gospodarske obnove.

Po prevratu, ki je pofinil madžarski narod v njegove etnografske meje, se je skoncentrirala vsa madžarska politika v eno smer: da spravi zopet pod svojo oblast vse dežele, ki so pred tem spadale pod krono sv. Stefana. V svojem idealizmu so pa vodilni možje madžarske kraljevine popolnoma pozabili na državno gospodarstvo in finance. Vrednost krona je neprestano padala, pasivnost trgovske bilance naraščala, predlansko leto na 214 milijonov zlatih kron, lani se je radi omejitve izvoza znižala na 82 milijonov zlatih kron — indeksna številka je n. pr. z januarja na februarja poškodovala za 70 odstotkov, državne železnice izkazujejo v zadnjih 8 mesecih 68 milijard kron primanjkljaja, vsota papirnatega denarja spada že v astronomijo.

Gospodarska stiska je prisilila časom tudi madžarske politike, da so se podali na realnejša tla in po vzgledu Avstrije zaprosili za mednarodno posojilo. Stvar pa za Madžare, nemirne in k mračnevalnosti nagnjene sosede Male antante, ni bila tako lahko dosegljiva, kakor za vsaj na videz bolj nedolžno Avstrijo. Pogajanja so se dolgo vlekla in zadržavale so jih tudi težave, na katere je madžarska vlada naložila doma radi prisilnega notranjega posojila, ki je bilo tudi med pogoji obnovega posojila. Ko je pa mednarodna spekulacija vrgla madžarsko krono še pod avstrijski kot, preostal madžarski vladi drug izhod kot sprejetje vseh pogojev mednarodnega posojila.

Februarja meseca so pri Zvezi narodov v Ženevi podpisali dva protokola, nanašajoča se na posojilo v enem se garantira neodvisnosti in integriteti, ako bo izpolnjevala pogoje trajanskega mira, v drugem se je Madžarska zavezala, da bo zanjimila posojilo 250 milijonov zlatih kron s svojimi carinskimi prejemki, davkom na sladkor ter z dohodki tobaknega in solnega monopola.

Za dobo dveh in pol let ne bo Madžarska plačala nikakih reparacij, ali madžarski parlament v tem času tudi ne sme odglasovati nobenega zakona, ki bi nalagal državi nove izdatke ali zmanjšal njene prejemke. Odpustiti mora 15.000 uradnikov in delavci čas se za uradništvo z visokoškolsko kvalifikacijo zviša na tedenskih 42 ur, za ostale nameščenca na 48 ur, Z začetkom letošnjega leta se morajo vse javne davkatve računati v zlatih kronah in vsi davki povisati.

S tajo pomočjo se bo polagoma spravilo madžarsko državno gospodarstvo v red in finančnemu ministru se zaenkrat ni bati mednarodne spekulacije, ki je izgubila ves interes na mršavi madžarski kroni. Da se pa bo madžarska vlada tudi držala naloženega ji programa, bo skrbel komisar, ki ga bo imenovala mednarodna komisija. Madžarska ima sedaj priložnost, da pokaže svojo dobro voljo v izpolnjevanju dolžnosti trianoskega mira.

Tržna poročila.

ŽITO.

Novi Sad, 29. marca. Pšenica 320—327,50, koruza 240—250, meka 500—505, 2. 455, 3. 310—325 dinarjev.

Budimpešta, 28. marca. — (V tisočih madž. kron). Pšenica 298—310, rž 275—280, ječmen za krmo 290—310, za pivovarne 340—360, oves 250—265, koruza 245—250, otrobi 207,5—212,5, lucerna 8—9.

ŽIVINA.

Praga, 28. marca. (Mesni trg) Ovece 6—14,50, teletja 8—13, koze 6—8, svinje, domače 13—14, Danske 10—13, Švedske 12,75—13,25, volje, prednji del 10—13, zadnji 12—15,50, bik, 12—14, krave, prednji del 8—11, zadnji 10—13, junčja 6—10 češkoslov. kron.

KOŽE.

Zagreb, 29. marca. Situacija je zelo slaba, ker ni denarja, se ceno krhajo. Inozemsko blago je v posestvu in precej drago. Radi tega položaja so prisiljene nekatere strojne tovarne, da restringirajo obratovanje. Notirajo: lahke goveje kože 17,50, srednje 18,50, teletje 38 dinarjev za kg.

Dunaj, 28. marca. — (V tisočih avstr. kron) Teletje 42, goveje 18,5 za 1 kg, konjske 240 za komad, koze 52, ovčje 48, zaliče 16, divje kože 46 za komad.

Berlin, 28. marca. Goveje 71—88 pjenigov, kravje 68—69 pjenigov.

Trst, 28. marca. Goveje 700—720 lir, teletje 1200—1400, dalmatinske suhe 900—1000 lir za 100 kg.

Sofija, 28. marca. Volovske 22 levov, soljene 30, kravje 18—20, soljene 26, bivolarne 20, soljene 28, teletje 20, soljene 26, ovčje 48 levov za kg.

KOŽE DIVJACINE.

Zagreb, 29. marca. Lisice 450, kune 1500, dihur 140—150, vidra 950—1050, divja mačka 110—120, jazbec 130, volk 250—300, zalec 17 dinarjev.

USNJE.

Zagreb, 29. marca. — Krupon 115, črni blank 70—75, vache kruponi težki 96—100, srednji 93—95, lahki 90—92, vache polovice težke 75—76, srednje 72—74, lahke 68—70, vrat 50—52, okrajina 36—38, cepanice 60—65 dinarjev.

Dunaj, 28. marca. — (V tisočih avstr. kron) Krupon 73, vrat 35—38, boks črni 19—24.

MAST.

Zagreb, 29. marca. Zajamčeno čista svinjska domača na debelo (skladišče Zagreb) v sodih po 200 kg 34, po 100 kg 34,25, po 50 kg 34,50 dinarjev plus 2% embalaže. Soljena debela slanina 33 dinarjev.

× Dohodki naših carinarn v mesecu januarju so znašali 107.078.269 Din (lani januarja 118.854.793 Din) in v februarju 120.927.026 Din (lani 113.244.619 Din). Od julija 1922 do 10. marca 1923 so znašali carinski dohodki 946.822.878 Din, v istem času 1923-24 pa 1.209.973.549 Din, torej za 263.150.671 Din (29%) več. Z ozirom na to, da se je frank zopet dvignil in da bo sedaj brez dvoma narasel tudi lesni izvoz v Francijo, smemo pričakovati, da bodo carinski dohodki v marcu preokrajši v proračunu preliminarni postavki.

× Neposredni davki v januarju 1924. Po podatkih generalne direkcije neposrednih davkov so znašali ti v januarju 1924 (brez izrednih doklad in davka na poslovni promet) 47.515.500 Din 12 para. V proračunu so bili ti davki preliminirani z 56.073.833 Din 31 para. Davka na poslovni promet je bilo vplačanih 15.702.394 Din 67 para, v proračunu pa je bil ta davek preliminiran na 33.333.333 Din 33 para. Največ je plačala neposrednih davkov Srbija in Crna gora; namreč 11.576.712 Din 43 para, dalje Hrvatska in Slavonija, 10.194.578 Din 92 para, Vojvodina 9.989.062 Din 91 para, Slove-nija 6.733.428 Din 47 para, Bosna in Hercegovina 6.209.873 Din 85 para in najmanj Dalmacija, namreč 2.520.043 Din 54 para. Izredni 500%, odnosno 30% davek je dal v januarju 16.472.959 Din 70 para. Največ je plačala tega davka Vojvodina (4.728.699 Din 77 para), dalje sledi Bosna in Hercegovina (3.173.566 Din 39 para), Srbija in Crna gora (2.751.970 Din 73 para), Slove-nija (2.143.781 Din 5 para) in Dalmacija (906.442 Din 8 para).

× Prijateljski sporazum z Italijo je zelo veliko vreden. Italijanski konzul v Sibeniku namreč ne dovoljuje ladjam, ki plovejo pod italijansko zastavo, da jih v tej luti odpre-ma agent, ki je naš državljani, temveč samo oni agent, ki so italijanski državljani. Uduženje trgovcev v Sibeniku se je pri-ložilo pri našem ministru trgovine in in-dustrije proti temu samovoljnemu postopanju italijanskega konzula. In Italijani zahtevajo pri sklepanju trgovinske pogodbe eksteri-ritetnost svojih konzulov, reciprocitetu in svobodo dohod italijanskih delavcev! Kak-sno bi bilo postopanje italijanskih nadute-zev šele tedaj?

× Jugoslovensko-italijanska banka? V Beogradu so razširjene vesti, da se pečajo nekateri gospodarski krogi z mislijo, usta-novit jugoslovensko-italijansko banko s ka-pitalom 100 milijonov lir. Banka bi dajala kredite izvoznikom in uvoznikom in bi po-sebevala produkcijo. Sedež banke bi bil v Beogradu. Te govornice pa se niso očiščile potrjene.

× Izsečevanje v januarju 1924. V tem mesecu se je izsečilo iz naše države 2192 osebe (1333 moških in 859 žensk). Kvalifi-kiranih je bilo 105, nekvalificiranih 720, po-le-decev 690, svobodne profesije 33, otrok 641. V Zedinjene države se je izsečilo 688, v Ka-nado 28, v Brazilijo 118, v Argentino 347, v Čile 10, v ostale države Amerike pa 16 oseb. Izšlo se je iz Srbije 54, Vojvodine 1376, Crne Gore 9, Hrvatske in Slavonije 403, Dalmacije 201, Slovenije 122, Bosne in Hercegovine 27 oseb. Poleg naših državlja-nov se je izsečilo v januarju iz naše države v prekomorske kraje tudi 120 tujih podani-kov. Od teh je bilo 77 državljanov Zedinje-nih držav, 18 Češkoslovakov, 4 Italijani, 6 Avstrijcev in 15 ostalih narodnosti.

× Ponovno kopanje bankait. V krat-kem prično zopet kopati bankait v drinški okolici. Dosedajni konzorci je odstopil po časopisnih vesteh svoje delnice nekemu nemškemu konzorciju na Dunaju. Obrat se bo vršil v zmanjšanem obsegu.

× Monopol na špirit na Poljskem. Te dni bo predloženo poljskemu sejm (zakonski predlog za uvedbo špiritnega monopola. Ta monopol je zamišljen kot trgovska insti-tucija pod upravo državnih pooblaščenecv in strokovnjakov ter delegatov sejma in se-nata. Monopolizacija bo izvedena sukcesiv-no v raznih oblastih. Monopolizirana pa bo samo veltgovina; prodaja na drobno osta-ne v rokah privatnikov. Vsako leto bodo v naprej določili kontingent produkcije, da se omeji trgovanje s špiritom.

DOBAVE.

× Dobava tekstilnega materiala. Di-rakcija državnih železnic v Ljubljani razpi-suje ofertalno licitacijo na dan 15. aprila t. l. za dobavo večje množice tekstilnega ma-terijala. Pogoji se nahajajo na vpogled pri ekonomskem oddelku Direkcije državnih železnic v Ljubljani. Gospodarska cesta (nasproti Velesejima) vsak delavni dan od 10 do 12 ure.

× Dobava jekla. Direkcija državnih železnic v Ljubljani razpisuje ofertalno li-citacijo na dan 14. aprila t. l. za dobavo 6.500 kg tiskeljekla. Pogoji se nahajajo na vpogled pri ekonomskem oddelku Direk-cije državnih železnic v Ljubljani. Gospo-darska cesta (nasproti Velesejima) vsak delavni dan od 10 do 12 ure.

× Dobava živil. V pisarni Stalne vojne bolnice v Ljubljani se bo vršila dne 17. aprila t. l. druga ofertalna licitacija za do-bavo živil žit. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtni-ske zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

× Oddaja izdelovanja poletnih oblek. Pri ravnanstvu državnih železnic v Su-botici se bo vršila dne 19. aprila t. l. ofert-alna licitacija glede oddaje izdelovanja po-letnih oblek za uslužbence. Materijal in pridodatke, izvzemši sukanec da imenovano ravnanstvo samo. Predmetni oglas z na-tančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtni-ske zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

To in ono.

Mož, ki je poznal 300 jezikov.

Angleški univerzitetni profesor M. Müller pripoveduje v svoji najnovejši knjigi o jezikovni znanosti o možu, ki je poznal nič manj kakor 300 jezikov. Ta mož, bil je to španski jezuitski pater Hervas, je v znanstvenih krogih sicer znan, čeprav ne uživa onega ugleda, kakor bi ga zaslužil. V širši javnosti pa se njegovo ime malokdaj ome-nja. Hervas je bil rojen na Španskem leta 1735. in je dočakal starost 74 let, umrl je torej leta 1809. Po posvetitvi v redovnika se je Hervas podal na misijonsko potovanje po Ameriki, kjer je obiskal vsa indijska ple-mena od juga do severa in oznanjal krščan-sko vero. Na ta način se je seznanil z vse-mi indijanskimi jeziki in ker je imel izreden talent za učenje jezikov, se je učil tudi dru-gih. Pri učenju se je posluževal posebnega lastnega sistema, ki mu je omogočil, da je obvladal govor in pisanje v najkrajšem mož-nem času.

Iz Amerike je papež skupaj z drugimi misijonarji, radi gotovih vzrokov odpokli-cal tudi Hervasa v Rim ter ga poveril z vod-stvom famikajšnje misijonarske šole. Učeni mož je učil mlade misijonare, ki so se vzga-jali za delo med divjimi narodi, različnih jezikov, obenem pa pridno nadalje študiral in pisal. Izdal je okrog 40 kompletnih po-ljudnih slovnih najrazličnejših jezikov, leta 1800 pa je izšlo njegovo največje delo šest zvezkov obsegajoče »Katalog jezikov«, v ka-terem je na znanstveni način obdelal ne-verjetno število 300 jezikov. To je bilo delo, ki nima primere v zgodovini jezikovne li-terature in je še danes, kljub marsikateremu zastarelemu in že davno ovrnjenemu nazo-ru, dragocen zaklad za znanstvenega razisko-valca.

Hervasovo delo na polju proučavanja jezikov ni ostalo samo skoro neverjeten in čisto osamljen fenomen, ampak je zapustilo tudi globlje plodove. Mož je bil prvi, ki je opazil »zanemljive« sopodnost nekaterih jezi-kov, ki se govorijo na zelo različnih delih zemlje. Njemu pripada slava, da je že davno pred W. v. Humboldtom odkril malajsko-polinezijsko jezikovno skupino, ki obsega od Madagaskarja dalje vse indijske in avstral-ske otoke, tja proti do zapadnih bregov Južne Amerike. Ravno tako je tudi ravno on prvi razkril veliko sorodnost med san-skritom (staroindijsko) in grščino. Napravil je v svoji tozadevni razpravi samo nekaj napak, to pa ne po lastni, ampak po krivdi materijala, ki ga je črpal iz tedanje prve in zelo slabe in pomanjkljive slovnice san-skrita. Potemtakem je bil Hervas res pravi pravcati polgot, kakršne se morda nikdar več ne bo rodil.

Največji daljnogled na svetu

so postavili pred nekaj leti na zvezdar-ni Mount-Wilson v južni Kaliforniji. Sto-colski reflektor tega daljnogleda ima v pre-meru 2 1/2 m in presega vsled tega daleko vse dosedanje optične pomožne instrumente. Amerikanci astronomi si obetajo od tega daljnogleda čudovite stvari. E. Hale je razložil častnikarjem, zakaj se namerava vporabiti v prvi vrsti tega velikana. Z ne-oboroženim očesom vidimo približno 5000 zvezd. S pomočjo šestdesetocolskega dal-jnogleda v omenjeni zvezdarni se jih je na-šlo 20 milijonov in sicer do dvajsete, ve-likosti. S pomočjo novega daljnogleda upa omenjeni astronom, da bodo postale tudi manj svetle zvezde vidne in da se bo skupno število na 100 milijonov.

Posebno pozornost se hoče položiti na vprašanje, zakaj se nam nekatere zvezde prikazujejo v rdeči luči? Od tega vprašanja zavisi spoznavanje velikosti in gradnje vse-mirja.

Čim večji so postali daljnogledi, v tem večja razdalja segajo. Pokazalo se je pri tem, da ne rase število novih vidnih zvezd v istem razmerju. Kapteyn je dokazal, da to ni vzrok pojemanja števila zvezd, ampak da se v teh razdaljah svetloba razprši na najmanjših delcih, ki plavajo v vsemirju in da je oslabljenje svetlobe vzrok nevidnosti.

Enak pojav opazujemo na naši zemlji, kjer se solčna svetloba razprši na delcih dima, vsled česar zadobi rdečo barvo. Število zvezd z rdečo barvo pa rase, čim globlje prodajajo v vsemirje. Rdeča barva je lahko znak starosti zvezde, po Kapteynovi razlagi pa tudi znak razpršenja svetlobe.

Končno se hoče tudi raziskati velike gruč zvezd in meglene vrtnice, čijih gibanje je za astronoma največje važnosti.

Shaw in trmast reporter.

Znano je, da ni Bernard Shaw posebnoklonjen novinarjem in dnevnemu tisku. Predvsem pa sovražni novinarske razgovore. Nedavno ga je obiskal poročevalec nekega ameriškega lista in ga prosil za imena dvanajstih najbolj znanih sodobnih pisateljev. Ameriški poročevalec je šel tako daleč, da je zahteval od velikega angleškega satirika kratko karakteristiko označenih oseb. Sha-wa je reporterjevo predreženo zelo razje-zila.

Ameriški novinar pa je vztrajal pri svoji zahtevi in se ni dal oplasti po ne baš priljubljen sprejemu. Obiskal ga je drugič in mu ponovil svojo prošnjo. Bernard Shaw je izjavil, da vprašanja sploh ni mogoče rešiti in naj ga torej pusti s sličnimi uganka-mi na miru. Shaw je mislil, da je sitnega po-ročevalca »enkrat za vselej odpravil. Svoje-mu slugi je naročil, da ne sme vsiljivca nikdar več pustiti k njemu. Bernard Shaw je na to že pozabil, ko se je nekega lepega dne Amerikanec zopet oklasil pri njem. Pri-javil se je pod tujim imenom in posrečilo se mu je priti v mojstrovno šopa. Shawa je popadla grozna jeza, ko je zagledal pred seboj vsiljivega novinarja. Končno pa se je izjavil pripravljenega ustreči njegovi želji. Drugi dan je prejel ameriški reporter pismo, v katerem mu je Bernard Shaw napisal imena dvanajstih pisateljev, ki zaslužijo po Shawovem mnenju lajorjev venec. V pismu so stala sledeča imena: 1. Jurij-Bernhard Shaw, 2. Bernard Shaw, 3. Jurij B. Shaw, 4. Jur B. Shaw, 5. J. B. Shaw, 6. J. B. S., 7. Jurij Shaw, 8. Bernard Shaw, 9. Jurij, 10. Shaw, 11. Shaw Jurij Bernard, 12. Shaw Bernard.

Zvitri reporter je žarel od veselja, ko je imel v rokah težko pričakovano pismo. V trdnem prepričanju, da gre za dvanajst različnih imen je brzojavil besedilo pisma svojemu listu, ki ga je priobčil kot nekaj

Partija šaha.

Sedaj so torej odstavili ubogega perzijskega šaha, ker je že itak raje živel v Niz-zu, kakor pa v Teheranu. Ze njegov oče in njegov pračče sta raje potovala v luksuznem ekspresu preko Evrope, kakor pa, da bi sedela na praštem sasanidskem tronu, toda to še niso bili tako divji republikanski časi. Ko je prišel leta 1873 šah Nasr de Din prvič v London in je pridno razdeljeval re-dove solnce in leva: se je čutila Evropa osrečeno in Perzija počašeno. Ko je vrgel šah pri nekem velikem dvornem dineju v palači Windsor izsesani špargelj preko ra-mpe, je storil Edvard, princ Waleski, ravno tako, kakor da je to dvorni običaj in je vrgel svoje estanke šparglja čez svojo levo ramo. Ta šah je bil zelo vedoželjen in pri-ljuden monarh-ter je zelo ljubil evropsko kulturo. Nekoč je ogledoval neko angleško jetnišnico ter si je dal razložiti, kako iz-vrše v Angliji smrtno kazen. Toda ker raz-lage ni takoj razumel, je prosil, naj za po-skusijo hitro obesijo enega njegovih ko-mornikov. Tako zelo napreden monarh je bil.

Ko so ga nekoliko umorili, je zasedel perzijski prestol njegov sin Muzaffar ed Din, potujoči šah naše mladosti. Bil je to oni, ki ga niso zanimali konjske dirke. De-jal je, da mora od vseh konj vedno eden priti preje na cilj, to itak ve, kateri pa pri-de prej, je njemu vseeno.

Njegovega sina Mohameda Ali Šaha so že pregnali in ta sedi sedaj pri Carigradu in se dobro zabava. Sin Mohamed Alija je torej sedaj zadnji Kadžar, oni sultan Ahmed šah, katerega sedaj ne puste več v Perzijo. Pravilo, da bi se ne smel toliko vozariti po Evropi in razmetavati toliko denarja. Toda to je popolnoma nepravilno govorjenje.

Pravi vzrok, zakaj je moral sultan Ahmed šah vedno v Pariz in Monte Carlo in boyvod, kjer je zabavno, leži v enem sla-ven perzijskem pompu, ki ga je sovražil že pokojni Horac. Perzija je danes že zelo ci-vilizirana, ima parlament in Jazz-godbo, in vse in seveda igrajo tudi tam vsi boljši ljudje bridge, toda kako, za Allahovo voljo, naj to stori lep, mlad šah? Tragičen konflikt med vladarskim dostojanstvom in slovesko pravico mu je zakrenil njegovo domovino, perzijsko, popolnoma. »Times« opisuje res-nično prigodbo:

Takole je bilo: Na praštem sasanidskem prestolu, sedeč je hotel nekega dne igrati mladi šah partijo bridgeja, in poklicali so, da spravijo skupaj dobro partijo, tri naj-modernejše modrihane hitrove dežele, iskane mirze; ki se razumejo tam na licitacijske bri-dgeje v Sirazu, Tabrizu in Isaphanu. Na prestolu sedeč je sprejel mladi šah — j — šah svoje karte; bile so izborne karte za igro brez aduta. Tedaj pa je pričela tragična težkoča.

Ze iz časov Artaksekse dalje obstoja v Perziji nepremoslivi zakon, da ne sme noben podložnik v navzočnosti perzijskega kralja sedeti. Torej so morali igrati tudi bridge-partnere perzijskega kralja tože. To je zahteval respekt; toda če sedi šah na Artakseksovem tronu, njegovi bridge-partnere pa stoji, potem vendar vidijo v nje-gove karte!

Sultan Ahmed šah je poskušal z neko novo naredbo, po kateri je bilo pod strašni-mi kaznimi prepovedano, gledati kralju kra-jev v karte; toda njegovi podložniki, vsi skrivni republikanci, se niso pokorili zapo-vedi tirana. Od Kerkisa in Artaksekse da-le »gleda vsak Perzijec svojemu partnerju v karte, če je mora.

Razumljivo je, da je sultan Ahmed šah skoro opustil šah partijo in se raje vozil v Evropo. Sedaj, ko so mu vzeli težko breme veličanstva, bo vsaj mogoč povsod mirno igrati bridge, kakor vsak drug človek; v toliko je revolucionarni duh sodobnosti ko-risten tudi za kralje in kraljev kralje.

Razno.

Cene:

Hude noči.

(Resnična zgodba.)

Tam sredi mesta je zrasla pred leti v starem, zapuščenem skladišču nova pisarna, zbrali so se bogatini in siromaki, pošteni in vagabundi ter ustanovili narodni, človekoljuben zavod. Tudi umetniki so sedli v njihovo družbo, idejo so prinesli s seboj in čisto ljubezen, poniževalec se je bratil s ponižanim, govorniška beseda bratstva in enakosti je polnila puhle glave, in propal čevljar je dihal brez težke sape in nemirnega srca isti zrak z nekdajnim dvornim svetnikom iz za zelene mize in črne kabine. Devine in notorične prosti-tutke so stiskale s pomenljivim, vročim pogledom druga drugi nežne roke, abstinent je poljubil brez studa izpitnega žganjara na smrdeča usta, in briljant v širokem, polno zlatem prstanu gospoda predstojnika so imeli enako vrednost s safirji in smaragdi zadnjega pisarčika. Čeprav so bili isti brušeni iz lepo barvanega stekla pivskih in si-fonskih steklenic. Skratka: Lepi časi so

zavladali po svetu, bajke in narodne pripovedke so začele postajati resnica in narod je trdno verjel, da se bosta cedila med in miko po rajsko-milij-ljubljani domovini.

Pa so se spomnili tisti, ki so bili telesno in duševno majhni, in so mislili, da morajo postati veliki, da mora vsako veliko podjetje ali zavod skrbeti za svojo varnost in red. Izbrali so iz svoje srede največje in najboljše, denuncijante in defraudante, preizkušene še v prejšnjih časih, in jih postavili za čuvanje hišne čistosti in svoje-ga brezdelja.

Pisarii in pisarice so hodili kar se da redno v urad; če so se uradne ure pričele ob osmih, je bila pisarna polnoštevila gotovo in vsaj že do desete ure. Garali so, in delali so s tako vnetjem in navdušenjem, da je najmarljivejša in najhitrejša stroje-piska že po trimesečnem delu in vaji z lah-koto napisala v eni uri petnaest besed in sedem pik ter tako na vsak način desegla svetovni rekord.

Slučaj je hotel, da se je pripeljal v njihovo sredo nekaj zahrbtnih in nesolidnih ljudi, ki so imeli zloben in podel namen, da bi med uradnimi urami fakično delali in

izpolnjevali dolžnost, ki jih nalaga vsake-mu rodoljubu, pa naj bo že isti z dežele ali pa iz mesta, sveta skrb za blagor in bo-dročnost svojega prosvitljenega naroda. Te-ga predstojniki in njihovo odobrovanje ni-ka-kor niso mogli in smeli trpeti, pa so skli-cali zaupen šod v zadnji, pravzaprav tudi edini sobi gostilne »pri vprašaju«. Sklenili so nov red dela, oziroma nedela ali brez-delja, po katerem bi delo — in človekolju-bi, ki niso z njimi sporazumni, delali podnevi, oni sami pa bi čez dan spali za visokimi omarami v mračnih pisarniških kotičkih, ponoči hodijo delat, samo da bi se skopali kvišku. Noč in dan presede v kan-cliji, še za led najdejo komaj časa in pri-liko. Posebno tisti, Podrepec, ki delam z njim v isti sobi. Vrag ga vzel, hinavca!

»Ali si opazil in slišal,« je ogovoril garjeva ovca-uradnik Kurnik svojega kole-ga Putka, ko sta se nekaj dni po usodnem shodu potistranke srečala na cesti: »Hu-diki, ponoči hodijo delat, samo da bi se skopali kvišku. Noč in dan presede v kan-cliji, še za led najdejo komaj časa in pri-liko. Posebno tisti, Podrepec, ki delam z njim v isti sobi. Vrag ga vzel, hinavca!

»Pusti jih, niso vredni besede. Skoda jeze in zdravja. Poldiva, bom dal za pol litra,« je dejal Putka in odvedel prijatelja s seboj.

Neko jutro je prišel predstojnik v urad, slabe volje in skrokan, takoj za njim pa Kurnik in Putka. Ozrl se je nanja s sovražnim, divjim pogledom, potem pa sto-pil proti svojemu sedežu. Malo, da ni pa-deč vznak, ko se je zagledal v mizo pi-sarniške pomočnice, lepe Tončke, ki je bila ena najsvetejših nočnih delavk v tem člo-vekoljubnem zavodu. Čudna, temna slutnja mu je ostala v z grehi preobteženi duši. Kurnik in Putka sta tudi pristopila ter se že ob prvem pogledu skrivnosno in zlobno nasmehnila.

»Polde!« je zarjovel pisarniški go-spod.

Kot podivjan konj je pridrvel sluga Polde v sobo, postavil se pred svojim go-spodom ter se tresel po vsem životu.

»Kaj pa to, lump?« je zabučalo, da so se stresle šipe v oknih.

Sredi mize se je svetila v prijaznem jutranjem soncu mlakica čudne tekočine, plod in dokaz nočnega dela in marljivosti pisarice Tončke in njene kompanije.

Vsemu uradu, direktorjem in malim poddirektorjem je postalo vroče ob misli, da mora slediti jutranjemu razkritju nezgodben in vele-senzacionalen škandal, če se gori-vi dvojici, Kurniku in Putki na en ali drug način ne zapre ust. Se isti dan se jima je izrekla pohvala za vzorno in brez-hišno uradno delovanje in se jima je di-hišno namignilo, da imata pričakovati skorajšnjega povišanja. Ker sta oba precej pohlevna in boječa, sta seveda molčala napram svetu, željnemu senzaciji in škan-dalov.

Lastnik:

Konzorcij »Narodnega Dnevnika«.

Glavni in odgovorni urednik:

Železnikar Aleksander.

Tiska »Zvezna tiskarna« v Ljubljani.

Henry Murger

77

La Bohème.

Prizori iz življenja ciganov.

(Nadaljevanje.)

»Eden gostov je pripeljal žensko, mlado žen-sko, ki jo je bil pred kratkim zapustil ljubimec. Eden mojih prijateljev, dečko, ki zna dobro igrati na čustveno struno, ji je povedal mojo zgodbo. Go-voril je mladi vdovi o kakovostih mojega srca, tega ubogega rajkega, ki smo ga nameravali po-kopati, in jo je pozval, naj pije na njegov večni po-čitek. Dobro, je rekla in dvignila svojo čašo, na-sprotno, pijem na njegovo zdravje; in pogledala me je s pogledom, s pogledom, da bi zbudil mrtveca, kot se pravi in to pot je bila kot nikoli prilika, to reči, kajti ni bila še končala svoje napolitnice, ko sem že čutil, da mi moje srce O filii Vstajenje. Kaj bi bili napravili na mojem mestu?»

»Lepo vprašanje!... kako ji je ime?»

»Ne vem še, vprašal ga bom za njeno ime še le tedaj, ko bova podpisala pogodbo. Dobro vem, da z vidika gotovih ljudi še nisem bil predpisano dobo vdovec po svoji prejšnji ljubici; toda prosil bom pri samem sebi in si dovolil dispens. Vem pa, da mi bo prinesla moja bodoča za doto veselost, ki je zdravje duha, in zdravje, ki je veselost telesa.«

»Je lepa?»

»Zelo lepa, posebno po barvi; rekel bi, da se umiva zjutraj z Wattenujevim čopičem.

Plavalaska je, pogled njen zmagovit

uže v srcu vsakem plamena svit.«

»Temu sem jaz priča.«

»Modrolaska? Začudili ste me.«

»Da, dovolj imam slonove kosti in ebenovine, sedaj preidem k modri barvi,« in Rudolf je začel skakati in peti:

»In peli bomo naokrog,

če vam je prav,

da ljubim jo vsikdar, povsod,

brez nje da nisem zdrav.«

»Uboga Mimi,« je dejal prijatelj, »tako hitro je pozabljenal«

Ko je bilo to ime vrženo v Rudolfovo veselost, je dalo razgovoru takoj drugo smer. Rudolf je prijel svojo prijateljico za roko in mu je na dolgo pripovedoval o vzrokih, zakaj se je sprl z gospo-dično Mimi; kakšna groza se ga je polastila, ko je

bila odšla; kako je bil žalosten, ker je mislil, da mu je bila odnesla s seboj, kar mu je še ostalo mladosti, ljubezni; in kako je čez dva dni spoznal, da se je bil motil; kako je čutil, da se je smodnik njegovega srca, preplavljen po tolikem roku in to-likih solzah, zopet ogrel, se vžgal in eksplodiral pri prvem mladostnem in ljubezenskem pogledu prve žene, ki ga je bila srečala. Pripovedoval mu je, kako ga je naenkrat in zapovedujoče napadlo pozabljenje, ne da bi ga bil klical na pomoč svoji bolečini, in kako je ta bolečina umrla in bila poko-pana v to pozabljenje.

»Ali ni vse to čudež?« je vprašal pesnika, ki je znal na pamet in iz izkušnje vsa bolesta poglavja nesrečne ljubezni; zato mu je odgovoril:

»O ne, dragi prijatelj, za vas ni več čudežev, kot jih ni za druge. Kar se je zgodilo vam, se je zgodilo tudi meni. Ženske, ki jih ljubimo, ko po-stanejo naše ljubice, nehajo biti za nas to, kar so v resnici. Ne gledamo jih samo z očmi ljubimca, gledamo jih tudi z očmi pesnika. Kot odene slikar lesen model s cesarskim purpustom in zvezdnato tančico svete device, tako imamo mi vedno zalogo žarečih plaščev in oblek iz čistega platna, ki jih vržemo na ramena neinteligentnih, umazanih in hu-dobnih bitij; in ko so se tako napravila v obleko, v kateri so hodile naše idealne ljubice v sinjini naših sanj, se damo vjeti po tej krinko; svoje sanje vtelesimo v prvo žensko, ki pride in ki ji govorimo svoj jezik, ki pa nas ne razume.

Kadar pa to bitje, ki mu ležimo pred nogami, strga samo božanstveno zagrinjalo, pod katero smo ga bili skrili, da bi nam bolje pokazalo svojo hu-dobno naravo in svoje hudobne nagone; kadar nam položi roko na mesto, kjer ima srce, kjer nič več ne bije, kjer mogoče ni nikdar nič bilo; kadar od-strani svoj pajčolan in nam pokaže svoje ugasle oči in svoja blesta usta in svoje ovenele poteze, ji zopet denemo na glavo pajčolan in si zakličemo: Lažeš, lažeš! Ljubim te in ti me tudi ljubiš. Pod temi belimi prsi se skriva srce, ki ima vso svojo mladostnost; ljubim te in ljubiš me! Lepa si, mlada si! Na dnu tvojih napak je ljubezen. Ljubim te in ljubiš me!

Potem na zadnje, oh! vedno prav na zadnje, ko smo si zaman trikrat zavezali oči, zapazimo, da smo se sami varali s svojimi zmotami, zapodimo jad-nico, ki nam je bila še prejšnji večer idol; snamemo z nje zlati pajčolan naše poezije, ki ga naslednjega dne znova vržemo na ramena nepoznanke, ki nam

postane takoj idol z avreolo: takšni smo vsi, sicer strašni sebičnejši, ki ljubimo ljubezen radi ljubezni; me razumete, kaj ne da? in pijemo to božanstveno pijačo iz prve čaše, ki nam pride v roke.«

»Kar tu govorite, je tako res, kot da je dvakrat dve štiri,« je rekel Rudolf pesniku.

»Da,« je odgovoril ta, »res je in žalostno kot vse resnice. Lahko noč!»

Čez dva dni je zvedela gospodična Mimi, da ima Rudolf novo ljubico. Pozvedela je samo za eno stvar, to je, če ji poljublja tako pogosto roke kot njej.

»Prav tako pogosto,« je odgovoril Marcel. »Še več, poljublja ji lase drugega za drugim in morata ostati skupaj tako dolgo, da bo končal.«

»Oh!« je odvrnila Mimi in si segla z rokami v lase, »kaka sreča, da se ni domislil, da bi bil pri meni to storil, ostala bi bila skupaj vse življenje.

Skladište in zastupstvo strojev za pisanje

„UNDERWOOD“

nadalje karbo - papir, vrpce za sve sustave. Mali ručni „UNDERWOOD“ u kovčegu, praktičan za potovanje

„Underwood“, Zagreb, Mešička ul.1

OBLEKE!

in
modernej
površniki

po zelo nizkih cenah

v oblačilni industriji

A. Kunc, Ljubljana

Gospodarska ulica št. 7.

„ELIN“ družba za električno industrijo d. z o. z.

Gradl električne centrale in naprave. — Velika zaloga motorjev in električnega materiala. — Cene izredno nizke. — Postrežba točna. —

Na željo poset inženirja brezplačno.

Ljubljana, Dunajska c. 1, telef. 88.
Maribor, Vetrinjska ul. 11, telef. 239.

MALI OGLASI

Cena oglasa do 20 besed Din 5.—; vsaka nadaljna beseda 25 para z devetino vred.

Gmotno slabijim slojem dovoljuje uprava poseben popust pri inseriranju v malih oglaših!

ZVEZNA KNJIGARNA LJUBLJANA, Marijin trg št. 8

priporoča sledeče najnovejše

dunajske in pariške modne liste:

Star-Album 1924	Din 45.—
Paris-Chic-Parfait 1924	„ 35.—
Coming-Season 1924	„ 35.—
Lingerie Modern 1924	„ 45.—
Parfait-album za otroke	„ 35.—
Lyon's-album za perilo	„ 10.—
Varia-album za perilo	„ 10.—

Gradbeno podjetje
Arhitekt
V. Krainer & Ko.,
Jesenice.

Stavbna vodstva:
LJUBLJANA, DOMZALE
ZAGREB.
zvršuje privatne in indu-
strijske stavbe, proračune
načrte, cenitve, posebni
oddelki za arhitekturo.

Diletantskim odrompriporočamo
sledeče zvezke**„Splošne knjižnice“:**

St.	Ime	Testament, ljudska drama v 4 dejanjih	broj.	vez.
3.	I. Rozman	„	Din 12.—	Din 17.—
6.	L. Novak	Ljubosumnost, veseloigra v 1 dejanju	6.—	11.—
11.	P. Golja	Peterčkov poslednje sanje, božična povest v 4 slikah	12.—	17.—
12.	Milčinski	Mogočni pristan, narodna pravljica v 4 dejanjih	12.—	17.—
18.	J. Vrhlicky	Oporoka lukovskega graščaka, veseloigra v 1 dejanju	6.—	11.—
19.	G. Hauptmann	Potopljeni zvon, dramatska bajka v 5 dejanjih	16.—	22.—
23.	Sophokles	Antigona, žalna igra	9.—	14.—
	In Andrejev	Gaudeamus, komedija v 4 slikah	10.—	

ZVEZNA KNJIGARNA V LJUBLJANI
Marijin trg št. 8.

Hiša pri farni cerkvi

prilpavna za trgovino in gostino s kletni vred, se odda takoj pod ugodnimi pogoji. Naslov v upravi lista.

Deklina

v starosti 18 let, revnih a po-štenih staršev bi šla rada kot učenka v kakšno trgovino ali kaj sličnega, kjer bi imela tudi oskrbo. Ponudbe se prosijo pod »Poštena« na upravo lista.

Motorno kolo

3 PH Puch v prav dobrem stanju se prodaja za Din 7000.— pri strojniku hotel Slon, Ljubljana.

Sofer - avtomonter

z večletno prakso, verziran v različnih vozilih želi dobiti mesto. Cenjene ponudbe pod »Zanesljiv« na upravo lista.

Lepih suhih hrušk

500 kg a Din 4.— za 1 kg se prodaja. Naslov v upravi lista.

Kupim,

zamenjam, ocenjujem in pre-vzamem v komisijijsko prodajo pošne znamke, star kovan denar, starine, in sicer posamezno in zbirke. Osobito iščem znamke na pisnih iz trgovske korespon-dence ter aktov (1850—74). Nuber, Ljubljana, Gospodarska cesta 5, II. nadst.

Iščem stanovanje

dveh ali več sob s kuhinjo, snažno, solčno, v novi ali stari hiši za takoj. Zalogarni par brez otrok, plačava dobro, dava na-grado. Ponudbe pod »Mirs« na upravo lista.

Siri!

1/2, Emindole Groyer, Tilsiter. Trapist po pošti od 5 kg naprej kupite vedno najceneje v mle-karni Iv. Kos, Ljubljana, Boho-ričeva ulica 28.

Osamljena devojka

išče prijatelja, pri katerem bi našla duševnega razvedrila. Po-nudbe pod »Prijatelj« na upravo lista.

Kako dobiti dobrega moža?

Le, ako nosite kroje po vzoru modnih časopisov Pa-ris — Chic — Parfait, Star, — Lyono — Album!

Gospodične — segajte po njih! Na vpogled v Zvezni knji-garni Ljubljana, Marijin trg 8.

Prevzemalet lesa

išče službo pri kakšni večji lesni trgovini, je popolnoma vešč te stroke. Nastop in pogoji po dogovoru. Naslov pri upr. lista.

Trgovina

dobro vpeljana z mešanim bla-gom v Mariboru se radi se-litve prodaja. Plača se samo in-ventar. Naslov pove ogl. zavod Sušnik, Maribor.

Landauer, oziroma brun

zelo dobro ohranjen, skoro nov z opremo, kakor tudi ne prej drugih voz in opremi na prodaj po zelo nizki ceni. Anton Te-ran, Bistrica, p. Podbrezje pri Podnartu.

Vsakovrstno
ročno slikanje,

kakor tapetniški vzorci, reklamne risbe za izložbe, veseljske in prevzame pomeni in zanesljivo izvedbo akademsko nobrazen risar. Ponudbe pod »Risar« na upravo lista.

8000 kub. čevljev tramov

od 1/2 do 1/2 od 4 m naprej, lepo blago, tudi več vagonov desk, vseh dimenzij, franko po-ljubna postaja prodaja za cen-o po dogovoru Anton Fera, Bi-stricta, p. Podbrezje pri Podnartu.

Salonski gramofon

z nekaj ploščami ter garancijo, obstoječa iz dveh dekoracijskih svečnikov po 5 sveč in dobro-idoče ure na prodaj radi po-manjkanja prostora. Naslov pove uprava, lista.

Mail oglasi imajo ugodn!